

ויקרא

א ויקרא למשה ומליל יי עמיה מפושפון זמנא למימר: ב מליל עם בני ישראל ותימר להון אנש ארי קריב מנכון קרבנא קדם יי מו בעירא מו תורי ומן ענא

א ויקרא אל משה. לכל דברות ולכל אמירות ולכל צוויים קדמה קריאה, לשון חבה, לשון שמלאכי השרת משתמשין צו, שנאמר (ישעיה א, 2) וקרא זה אל זה, אבל לנביאי אומות העולם נגלה אליהן בלשון עראי וטומאה, שנאמר (צמדבר כג, 7) ויקר פלגים אל בלעם: ויקרא אל משה. הקול הולך ומגיע לאזניו וכל ישראל לא שומעין. יכול אף להפסקות היתה קריאה, תלמוד לומר וידבר, לדבר היתה קריאה ולא להפסקות. ומה היו הפסקות משמעות, ליתן ריוח למשה להתצונן צין פרשה לפרשה וצין ענין לענין, קל וחומר להדיוט הלומד מן ההדיוט: אליו. למעט את אהרן. רבי יהודה [בן בתירא] אומר, י"ג דברות נאמרו בתורה למשה ולאהרן וכנגדן נאמרו י"ג מיעוטיין, ללמדך שלא לאהרן נאמרו אלא למשה שיאמר לאהרן, ואלו הן י"ג מיעוטיין, לְדַבֵּר אִתּוֹ (צמדבר א, פט), מְדַבֵּר אֵלָיו (שס), וְדִבְרֵי אֵלָיו (שס), וְנוֹעַדְתִּי לָךְ (שמות כה, כג), כוֹלֵן [כדאיתא] בתורת כהנים. יכול שמעו את קול הקריאה (הרא"ם גורס ישמע את קול הדיבור וקאי על אהרן), תלמוד לומר קול לו, קול אליו, משה שמע וכל ישראל לא שמעו:

א' ועירא

מאהל מועד. מלמד שהיה הקול נפסק ולא היה יוצא חוץ לאהל. יכול מפני שהקול נמוך, תלמוד לומר את הקול (צמדבר א, פט), מהו הקול, הוא הקול המפורש בתהלים (כט ד-ה) קול ה' צפת קול ה' צִדְדֵּר קול ה' צִדְדֵּר אֲרָזִים. אם כן למה נאמר מאהל מועד, מלמד שהיה הקול נפסק. כיוצא בו וקול פגפגי הקרובים נשמע עד הַתֵּזֵר הַחֵיצוֹנָה (יחזקאל י, ה), יכול מפני שהקול נמוך, תלמוד לומר קול אל עֲדֵי צִדְדָרו (שס), אם כן למה נאמר עד החצר החיצונה, שכיון שמגיע שם היה נפסק: מאהל מועד לאמר. יכול מכל הצית, תלמוד לומר מַעַל הַפְּקֻדֹת (צמדבר א, פט). יכול מעל הכפרת כולה, תלמוד לומר (שס) מִצֵּין שְׁנֵי הַקְּרָבִים: לא ואמור להם דברי כבושין, בשבילכס הוא נדבר עמי, שכן מצינו שכל ל"ח שנה שהיו ישראל צמדבר כמנוונים מן המרגלים ואילך לא נתיחד הדבור עם משה, שנאמר (דברים ג, טו-יז) וַיְהִי כִּאֲשֶׁר תָּמְנוּ כָּל אֲנָשֵׁי הַמַּלְאָכָה לְמוֹת אֲבוֹ וַיְדַבֵּר ה' אֵלַי לֵאמֹר, אֵלֵי הִיא הַדְּבָר. דבר אחר, לא ואמור להן דברי והשיבני אם יקבלום, כמו שנאמר (שמות יט, ח) וַיִּשָׁב מֹשֶׁה אֶת דְּבָרֵי הָעָם וְאָב:

א ויקרא אל משה. לכל דברות ולכל אמירות ולכל צוויים קדמה קריאה, לשון חבה, לשון שמלאכי השרת משתמשין צו, שנאמר (ישעיה א, 2) וקרא זה אל זה, אבל לנביאי אומות העולם נגלה אליהן בלשון עראי וטומאה, שנאמר (צמדבר כג, 7) ויקר פלגים אל בלעם: ויקרא אל משה. הקול הולך ומגיע לאזניו וכל ישראל לא שומעין. יכול אף להפסקות היתה קריאה, תלמוד לומר וידבר, לדבר היתה קריאה ולא להפסקות. ומה היו הפסקות משמעות, ליתן ריוח למשה להתצונן צין פרשה לפרשה וצין ענין לענין, קל וחומר להדיוט הלומד מן ההדיוט: אליו. למעט את אהרן. רבי יהודה [בן בתירא] אומר, י"ג דברות נאמרו בתורה למשה ולאהרן וכנגדן נאמרו י"ג מיעוטיין, ללמדך שלא לאהרן נאמרו אלא למשה שיאמר לאהרן, ואלו הן י"ג מיעוטיין, לְדַבֵּר אִתּוֹ (צמדבר א, פט), מְדַבֵּר אֵלָיו (שס), וְדִבְרֵי אֵלָיו (שס), וְנוֹעַדְתִּי לָךְ (שמות כה, כג), כוֹלֵן [כדאיתא] בתורת כהנים. יכול שמעו את קול הקריאה (הרא"ם גורס ישמע את קול הדיבור וקאי על אהרן), תלמוד לומר קול לו, קול אליו, משה שמע וכל ישראל לא שמעו:

When a man from [among] you brings a sacrifice to the Lord. The precept of sacrifice is a central motif in Judaism. To live in accord with God's word is identical with living a sacrificial life. To act morally is synonymous with sacrificial action. God summoned man into His sacrificial service.

What was man called upon to sacrifice? Judaism gives a straightforward answer to this basic theological and ethical question: Man must offer everything he possesses. Nothing is to be spared and nothing is to be saved for man.

The logic of this answer is self-evident. A sacrificial action consists in restoring that which man heretofore considered his own to its rightful owner—returning to the Master that which was entrusted to man's care, and of which he erroneously and impudently took possession. Since there is nothing within the reach of man which he does not have in trust for and from God, there is nothing whose return to God would not be considered a hallowed sacrificial service. Man must return to the master of the universe not only all he possesses in the form of physical goods, but himself as well: his body, mind, spirit, soul—the whole of his existence in all its boundless manifestation at all levels.

Judaism fought relentlessly against the heathen curse of human sacrifice. *You shall not do so to the Lord, your God; for every abomination to the Lord which He hates, they did to their gods, for also their sons*

VAYIKRA

1 ¹ And He called to Moses, and the Lord spoke to him from the Tent of Meeting, saying, ² Speak to the children of Israel, and say to them: When a man from [among] you brings a sacrifice to the Lord;* from animals, from cattle or from the flock*

(ב) אדם כי יקריב מכם. כשיקריב, בקרבנות נדבה דבר הענין: אדם. למה נאמר, מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל שהכל היה שלו, אף אתם לא תקריבו מן הגזל: הבהמה. יכול אף החיה בכלל, תלמוד לומר בקר וזאן: מן הבהמה. ולא כולה, להוציא את הרועע ואת הנרצע: מן הבקר. להוציא את הנעזב: מן הצאן. להוציא את המוקצה: ומן הצאן. להוציא את הנוגח שהמית. כשהוא אומר למטה מן הענין (פסוק י) מן הבקר שאין תלמוד לומר, להוציא את הטריפה:

and their daughters they would burn in fire to their gods (Deut. 12:31). As an ecclesiastical institution, this ruthless cult was condemned and stamped as murder by Judaism. However, at an experiential spiritual level, this type of sacrifice is the fundamental one for Judaism. The primitive brutal cult of perpetuating murder and extinguishing the physical existence of man in honor of God is pagan and abominable. Yet the offering of the spiritual personality of the human metaphysical existence to God is a great heroic act, in which Judaism believes man finds his unique charismatic fulfillment.

How, then, is this great sacrifice of the self consummated? Judaism gave a terse answer to this question. Man offers himself by engaging in a movement of recoil from himself, by retreating from the position of illusory strength he is prone to take up at certain times, by withdrawing from attitudes of arrogant self-regard and self-centeredness and from spiritual entrenchment in a false and insolent *majestas homine* complex. The giving up of the fruits of sweet victory when man is intoxicated by it, and the free acceptance of defeat while triumph is within reach, are considered the supreme sacrifice which man can bring to God.

When excessive giving of charity becomes painful to the giver because the unhallowed self considers giving to be nonsensical, asking himself why he should spend his hard-earned money on others—it is then that the act of giving becomes a great sacrifice, for by so doing the donor renounces his mastery over his wealth, retreating from his economic position of strength. When the scientist, discovering a new behavioral pattern in nature, does not gloat in his attainment, but departs from the position of intellectual pride and strength and stands in awe before the Creator in his realization that every scientific advancement deepens the *mysterium magnum* involved in creation which remains, in spite of all our cognitive achievements, numinous and enigmatic—he engages in sacrificial action. He recognizes that absolute knowledge is the exclusive prerogative of God and that the human-finite mind is nothing but a reflection of the infinite divine logos. He acknowledges that wisdom is not his but God's. (*Community, Covenant and Commitment*, pp. 298-299)

— from animals, from cattle or from the flock you shall bring your sacrifice. Why does the Torah use the apparently superfluous words *from animals* when it later specifies *from cattle or from the sheep*? To indicate that man is separated from animals and is elevated over other creatures in that he engages in self-sacrifice. Who knows that the spirit of the children of men is that which ascends on high and the spirit of the beast is that which descends below to the earth? (Ecc. 3:21). The soul of man which lifts its eyes and gazes on high to far distances, to the future, and prepares to sacrifice for it—this is the spirit of the children of men is that which ascends on high. This is the אדם כי יקריב מכם קרבן— one who sacrifices himself. (*Yemei Zikaron*, p. 192)

תִּקְרְבוּ אֶת־קַרְבְּנֵכֶם: ג אִם־עָלָה קַרְבְּנוֹ מִן־הַבֶּקֶר זָכַר תָּמִים יִקְרִיבוּ אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יִקְרִיב אֹתוֹ לְרֹצְנוֹ לִפְנֵי יְהוָה: ד וְסִמֵּן יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֵלָה וְנִרְצָה לוֹ לִכְפֹּר עָלָיו: ה וְשָׁחַט אֶת־בֶּן הַבֶּקֶר לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיבוּ בְנֵי אֹהֶרֶן הַכֹּהֲנִים אֶת־הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: ו וְהִפְשִׁיט אֶת־הָעֵלָה וְנָתַח אֹתָהּ לַנְּתֻחִיהָ: ז וְנָתַנוּ בְנֵי אֹהֶרֶן הַכֹּהֵן אֵשׁ עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְעָרְכוּ עֵצִים עַל־הָאֵשׁ: ח וְעָרְכוּ בְנֵי אֹהֶרֶן הַכֹּהֲנִים אֶת הַנְּתֻחִים אֶת־הָרֹאשׁ וְאֶת־הַפֶּדֶר עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ: ט וְקָרְבוּ וְכָרְעוּ יָרְחָץ בְּמִים וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־הַכֹּל הַמִּזְבֵּחַ עָלָה אִשָּׁה רִיח־נִיחֹחַ לַיהוָה: ס י וְאִם־מִן־הַצֹּאֵן קַרְבְּנוֹ מִן־

תִּקְרְבוּ אֶת־קַרְבְּנֵכֶם: ג אִם־עָלָה קַרְבְּנוֹ מִן־הַבֶּקֶר זָכַר תָּמִים יִקְרִיבוּ אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יִקְרִיב אֹתוֹ לְרֹצְנוֹ לִפְנֵי יְהוָה: ד וְסִמֵּן יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֵלָה וְנִרְצָה לוֹ לִכְפֹּר עָלָיו: ה וְשָׁחַט אֶת־בֶּן הַבֶּקֶר לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיבוּ בְנֵי אֹהֶרֶן הַכֹּהֲנִים אֶת־הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: ו וְהִפְשִׁיט אֶת־הָעֵלָה וְנָתַח אֹתָהּ לַנְּתֻחִיהָ: ז וְנָתַנוּ בְנֵי אֹהֶרֶן הַכֹּהֵן אֵשׁ עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְעָרְכוּ עֵצִים עַל־הָאֵשׁ: ח וְעָרְכוּ בְנֵי אֹהֶרֶן הַכֹּהֲנִים אֶת הַנְּתֻחִים אֶת־הָרֹאשׁ וְאֶת־הַפֶּדֶר עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ: ט וְקָרְבוּ וְכָרְעוּ יָרְחָץ בְּמִים וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־הַכֹּל הַמִּזְבֵּחַ עָלָה אִשָּׁה רִיח־נִיחֹחַ לַיהוָה: ס י וְאִם־מִן־הַצֹּאֵן קַרְבְּנוֹ מִן־

מִיָּתֶה צִדֵי שָׁמַיִם או מַלְאָכֹת הַרִי עֲנַשׁן אֲמוֹר, הֵא אִינוּ מִרְצָה אֲלֵא עַל עֵשֶׂה וְעַל לֹא שְׁנַתַּק לְעֵשֶׂה: (ה) וְשָׁחַט וְהִקְרִיבוּ הַכֹּהֲנִים. מִקְצֵלָה וְאֵלֶיךָ מִנֹּחַת כְּהוֹנָה, לְמַד עַל הַשְׁחִיטָה שְׁכַשְׁרָה זֹרֶ: לִפְנֵי ה'. צִעוּרָה: וְהִקְרִיבוּ. זו קִצְלָה שֶׁהִיא הִרְאֵשׁוֹנָה, וּמִשְׁמַעָה לְשׁוֹן הוֹלְכָה, לְמַדְנוּ שְׁמִינֵן (ס"א שְׁמִינֵן) צִבְנֵי אֶהֱרָן: בְּנֵי אֶהֱרָן. יִכּוֹל חֲלָלִים, תִּלְמוּד לֹמֵר הַכֹּהֲנִים: אֵת הַדָּם וְזָרְקוּ אֵת הַדָּם. מִה תִּלְמוּד לֹמֵר דָּם דָּם שְׁמִי פְעֻמִּים, לְהַצִּיא אֵת שְׁנַתְעַרְב צִבְנֵי או שְׁאִינוּ מִינוּ. יִכּוֹל אֶף צִפְסוּלִים או צִחְטָאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת או צִחְטָאוֹת הַחֲצוֹנִיּוֹת, שְׁאֵלוּ לְמַעֲלָה וְהִיא לְמַטָּה, תִּלְמוּד לֹמֵר צִמְקוֹס אַחַר (פְּסוּקֵי י"א) אֵת דָּמוֹ: וְזָרְקוּ. עוֹמֵד לְמַטָּה וְזָרְקָ מִן הַכֹּלִי לְכוֹתֵל הַמִּזְבֵּחַ לְמַטָּה מִחוּט הַסִּיקְרָא כִּגְד הַזּוּיּוֹת, לִכְךָ נֹאמֵר 'סָבִיב' שֶׁהִיא הַדָּם נִתּוֹן צָרְבַע רֹחוֹת הַמִּזְבֵּחַ. או יִכּוֹל יִקְפְּנוּ כַחוּט, תִּלְמוּד לֹמֵר וְזָרְקוּ, וְאִי אִפְשֶׁר לְהִקְיֵף צוּרִיקָה. או וְזָרְקוּ יִכּוֹל צוּרִיקָה אַחַת, תִּלְמוּד לֹמֵר סָבִיב, הֵא כִיִּזְד, נִתּוֹן שְׁמִי מִתְנֹת

תִּקְרִיבוּ. מִלְמַד שְׁנַיִם מִתְנַדְּצִים עוֹלָה שְׁנֹת־פּוֹת: קַרְבְּנֵכֶם. מִלְמַד שֶׁהִיא צָהָ נְדָבָה כְּזֹכֵר, הִיא עוֹלַת קִיץ הַמִּזְבֵּחַ הַצָּהָה מִן הַמּוֹתְרוֹת: (א) זָכַר. וְלֹא נִקְצָה. כִּשֶׁהוּא אֹמֵר זָכַר לְמַטָּה (פְּסוּקֵי י) שְׁאִין תִּלְמוּד לֹמֵר, זָכַר וְלֹא טוֹמְטוֹס וְאֵנְדְרוּגִינוֹס: תָּמִים. צֵלָה מוֹס: אֵל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד. מִטְפֵּל צִהָצָחַת עַד הַעֲזוּרָה. מִהוּ אֹמֵר יִקְרִיבוּ יִקְרִיבוּ, אִפְּסִילוּ נִתְעַרְבָה עוֹלַת רֹאוּצֵן צִעוֹלַת שְׁמֵעוֹן יִקְרִיבוּ כֹל אַחַד לְשֵׁם מִי שֶׁהוּא, וְכֵן עוֹלָה צִמּוּלִין יִמְכְרוּ הַחּוּלִין לְזָרְכֵי עוֹלוֹת וְהִרִי הֵן כּוֹלֵן עוֹלוֹת וְתִקְרַב כֹּל אַחַת לְשֵׁם מִי שֶׁהוּא, יִכּוֹל אִפְּסִילוּ נִתְעַרְבָה צִפְסוּלִין או שְׁאִינוּ מִינוּ, תִּלְמוּד לֹמֵר יִקְרִיבוּ: יִקְרִיבוּ אוֹתוֹ. מִלְמַד שְׁכּוּפִין אוֹתוֹ. יִכּוֹל צֵעַל כְּרוֹחַ, תִּלְמוּד לֹמֵר לְרֹאזֵנוּ, הֵא כִיִּזְד, כּוּפִין אוֹתוֹ עַד שִׁאֲמֵר רוֹצָה אִנִּי: לִפְנֵי ה' וְסִמֵּן. אִין סְמִיכָה צִבְמָה: (ד) עַל רֹאשׁ הָעוֹלָה. לְהַצִּיא עוֹלַת חוּצָה לְסְמִיכָה וְלְהַצִּיא עוֹלַת הָאֵלֶין: הַעוֹלָה. פֶּרַט לְעוֹלַת הַעוֹף: וְנִרְצָה לוֹ. עַל מִה הוּא מִרְצָה לוֹ, אִם תֹּאמֵר עַל כְּרִימּוֹת וּמִימּוֹת צִיַּת דִּין או

and it will be accepted for him. In our weekday Shemoneh Esreh prayer, we end the petitionary section starting with the words שְׁמַע קוֹלֵנוּ: Listen to our voice, Lord our God...and in compassion and favor accept our prayer, for You, God, listen to prayer and pleas. Immediately following this blessing we recite the paragraph which starts with the word רִצָּה: Find favor, Lord our God, in Your

you shall bring your sacrifice. ³ If his sacrifice is a burnt offering from cattle, an unblemished male he shall bring it. He shall bring it willingly to the entrance of the Tent of Meeting, before the Lord. ⁴ And he shall lean his hand [forcefully] upon the head of the burnt offering, and it will be accepted for him* to atone for him. ⁵ And he shall slaughter the young bull before the Lord. And Aaron's descendants, the kohanim, shall bring the blood, and dash the blood upon the altar, around [the altar] which is at the entrance of the Tent of Meeting. ⁶ And he shall skin the burnt offering, and cut it into its [prescribed] sections. ⁷ And the descendants of Aaron the kohen shall place fire on the altar, and arrange wood on the fire. ⁸ And Aaron's descendants, the kohanim, shall then arrange the pieces, the head and the fat, on top of the wood which is on the fire that is on the altar. ⁹ And its innards and its legs, he shall wash with water. Then, the kohen shall cause to [go up in] smoke all [of the animal] on the altar, as a burnt offering, a fire offering, [with] a pleasing fragrance to the Lord. ¹⁰ And if his offering is [brought] from the flock from sheep or from

הוצרך למנותו לעזמו: ואת הפרד. למה נאמר, ללמדך שמעלהו עם הראש ומכסה בו את צית השמיטה, וזהו דרך כבוד של מעלה: אשר על המזבח. שלא יהיו הגזירין יושאין חוץ למערכה: (ט) עלה. לשם עולה יקטירנו: אישה. כשישחטנו יהא שוחטו לשם האש, וְקָל אֲשֶׁה לֶשׁוֹן אֵשׁ, פושי"ר בלע"ז: נידחה. נחת רוח לפני, שאמרתי ונעשה רצוני: (י) ואם מן הצאן: וי"ו מוסיף על ענין ראשון, ולמה הפסיק, ליתן רוח למשה להתצוותו צין פרשה לפרשה: מן האלן מן הכשבים או מן העזים. הרי אלו ג' מעוטין, פרט לזקן לחולה ולמוזהם:

שהן ארבע: אשר פתח אהל מועד. ולא צומן שהוא מפורק: (י) והפשיש את העולה. מה תלמוד לומר העולה, לרבות את כל העולות להפשט ונמות: אותה לנתחיה. ולא נחמיה לנתחיה: (י) ונתנו אש. אף על פי שהאש יורדת מן השמים מנזה להביא מן ההדיוט: בני אהרן הכהן. כשהוא צביהונו, הא אם עזד בצגדי כהן הדיוט עבודתו פסולה: (ב) בני אהרן הכהנים. כשהם צביהונם, הא כהן הדיוט שעזד בשמונה צגדים עבודתו פסולה: את הנתחים את הראש. לפי שאין הראש בכלל הפשט [ונימות] שכבר הותז בשמיטה, לפיכך

people Israel and their prayer...and accept in love and favor the fire offerings of Israel and their prayer. It would seem that the theme of this latter blessing is identical to the earlier one and is superfluous. Why did the *Anshei Knesses Hagedolah* see fit to apparently repeat the same request in sequence?

The theme of the שמע קולנו prayer is that God should accept our prayer. The theme of רצה is that our prayer should be considered as a sacrifice. The word רצה evokes the phrase וְרָצָה לִי in the context of sacrifice. Through this statement, and indeed through this entire benediction, something wondrous takes place: our prayer, which until this point has been in the form of a conversation, is now transformed into a sacrifice. The term עֲבוּדַת הַלֵּב שְׂבִלָב, *the service of the heart* inherent to prayer, is an act of self-sacrifice. (*Shiurim Lezecher Abba Mori*, Vol. 2, p. 216; *Worship of the Heart*, p. 178)

The blessing of the *kohanim* is connected to the benediction of רצה since that blessing was made after the completion of the communal sacrifices in the Temple. Without this blessing, the Temple service was incomplete. The Torah states: *And Aaron lifted up his hands towards the people and blessed them. He then descended from preparing the sin offering, the burnt offering, and the peace offering* (9:22). The *kohanim* therefore walk to the platform during the blessing of רצה, for it is this blessing that transforms the repetition of the *Amidah* into a communal sacrifice. (*Shiurim Lezecher Abba Mori*, Vol. 2, p. 214; *Mesorah*, Vol. 5, p. 5)

הַכְּשָׁבִים אוּ מִן־הָעוֹזִים לְעֹלָה זָכַר תָּמִים יִקְרִיבוּנוּ: יֵאֵר וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יַרְדְּ הַמִּזְבֵּחַ צָפְנָה לְפָנַי יְהוָה וְזָרְקוּ בְנֵי אֹהֶלן הַכֹּהֲנִים אֶת־דָּמֹו עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: יב וְנָתַח אֹתוֹ לְנִתְחָיו וְאֶת־רֹאשׁוֹ וְאֶת־פְּדָרוֹ וְעַרְףְּ הַכֹּהֵן אֹתָם עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ: יג וְהִקְרִב וְהִפְרָעִים יִרְחֵץ בַּמַּיִם וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת־הַכֹּל וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַח עֹלָה הוּא אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: פ שֵׁנִי יָד וְאִם מִן־הָעוֹף עֹלָה קָרְבָנוֹ לַיהוָה וְהִקְרִיב מִן־הַתְּרִים אוּ מִן־בְּנֵי הַיוֹנָה אֶת־קָרְבָנוֹ: טו וְהִקְרִיבוּ הַכֹּהֵן אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וּמָלַק אֶת־רֹאשׁוֹ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַח וְנִמְצָח דָּמֹו עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ: טז וְהִסִּיר אֶת־מְרֹאתוֹ בְּנִצְתָהּ וְהִשְׁלִיךְ אֶתָּה אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ קָדְמָה אֶל־מְקוֹם הַדָּשָׁן: יז וְשָׁפַע אֹתוֹ בְּכַנְפָיו

אִמְרִיא אוּ מִן בְּנֵי עוֹזֵי לְעֹלָתָה דְכַר שְׁלִים יִקְרְבֵינָה: יא וְכֹפֹס יִתִּיחַ עַל צֶדֶא דְמִדְבָחָה צָפוּנָה קָדָם יי וְזָרְקוּ בְנֵי אֹהֶלן פְּהֵנָי יָת דְמִיחָה עַל מִדְבָחָה סְחוּר סְחוּר: יב וְיִפְלַג יִתִּיחַ לְאַבְרָהֵי וְנֹת רִישִׁיחָה וְנֹת תְרַבִּיחָה וְיִסְדֵר פְּהֵנָי יִתְהוֹן עַל אֵעִיָּה דִי עַל אִשְׁתָּה דִי עַל מִדְבָחָה: יג וְגֵנָא וְכַרְעִיָּה יִחַלַל בְּמִיָּה וְיִקְרַב פְּהֵנָי יָת פּוֹלָא וְיִסַּק לְמִדְבָחָה עֹלָתָה הוּא קָרְבֵו דְמִתְסַבֵּל פְּרַעֲוֵיָה קָדָם יי יָד וְאִם מִן עוֹפֵיָה עֹלָתָה קָרְבֵיחָה קָדָם יי וְיִקְרַב מִן שְׁפִנְיָנִיָּה אוּ מִן בְּנֵי יוֹנָה יָת קָרְבֵיחָה: טו וְיִקְרַבְגֵיחָה פְּהֵנָי לְמִדְבָחָה וְיִמְלוֹק יָת רִישִׁיחָה וְיִסַּק לְמִדְבָחָה וְיִתְמַצֵּי דְמִיחָה עַל פּוֹתֵל מִדְבָחָה: טז וְעֵשְׂדֵי יָת יְפִקִיחָה בְּאַבְרָהֵי וְיִרְמִי יִתְהוֹ לְסַטֵר מִדְבָחָה קִידוּמָה לְאַתֵר דְמוֹשְׁדִין קְטָמָה: יז וְיִפְרִיק יִתִּיחַ בְּגַדְפוּהֵי

(טו) מוראתו. מקום הרעי (הלאי) זה הזפק: בנצתה. עם בני מעיה, ונוצה לשון דבר המאוס, כמו פי נָזוּ גַם נָעוּ (איכה ד, טו). וזהו שחרגס אונקלוס בלועזית, וזהו מדרשו של אבא יוסי בן חנן, שאמר נוטל את הקרקבן עמה, ורבותו וז"ל אמרו, קודר סביב הזפק כצבן כעין ארובה ונוטלו עם הנוצה שעל העור. בעולת זהמה שאינה אוכלת אלא בצאוס בעליה נאמר (פסוק יג) והקרב והכרעים ירחץ במים וגו' והקטיר, צעוף שנון מן הגזל נאמר 'השליך' את המעים, שאכל מן הגזל: אצל המזבח קדמה. צמורתו של כבש: אל מקום הדשן. מקום שנותנין שם תרומת הדשן כלל בקר, ודשן מוצח הפנימי והמנורה, וכולם נצלעים שם במקומן: (י) ושפסע. אין שיסוע אלא ציד, וכן הוא אומר בצמרון (שופטים י, ו) וְשָׁפַעוּהוּ קָשָׁע הַגָּדִי וגו': בכנפיו. עם כנפיו, אינו צריך למרוט כנפי נוצתו: בכנפיו. נוצה ממש. והלא אין לך הדיוט שמרית ריח רע של כנפים נשרפים ואין נפשו קנה עליו, ולמה אמר הכמוצ והקטיר, כדי שיהא המוצח שָׁפַע ומהודר צקרבנו של עני:

(יא) על ירך המזבח. על כל המוצח: צפנה לפני ה'. ואין כפון צנמה: (יב) מן העוף. ולא כל העוף. לפי שנאמר (להלן כג, יט) פָּמִים יָכַר צָבָקֵר צָבָצִים וְצַעֲזִים, תמות וזכרות צנמה ואין תמות וזכרות בעופות, יכול אף מחוסר אבר, תלמוד לומר מן העוף: תורים. גדולים ולא קטנים: בני יונה. קטנים ולא גדולים: מן התורים או מן בני היונה. פרט לתחלת הניהוב שצוה ושזוה שהוא פסול, שגדול הוא אצל בני יונה וקטן אצל תורים: (טו) והקריבו. אפילו פרידה אחת יציא: הכהן ומלק. אין מליקה בכלי, אלא צעמו של כהן קוֹנֵן צעפרו ממול העורף וחותך מפרקת עד שמגיע לסימנין וקולאן: ונמצח דמו. לשון ומיץ אִפִּים (משלי ג, לג), פִּי אִפִּס הַפֶּן (ישעיה טו, ד). כובש צית השמיטה על קיר המוצח, והדס מתמנה ויורד: ומלק והקטיר ונמנה. אפשר לומר כן מאחר שהוא מקטיר הוא מוצח, אלא מה הקטרה הראש צעמו והגוף צעמו וכו' אף מליקה כן. ופשוטו של מקרא מסורים הוא, ומלק והקטיר וקודם הקטרה ונמנה דמו כזר:

And he shall split it open with its wing feathers [intact]. Birds were generally offered as an olah by those who could not afford to pay for an animal offering. The Torah here indicates that the bird is sacrificed along with its feathers. Rashi explains that even though the burning of feathers results in a foul smell, if the feathers were to be removed the bird offering would look scant and insignificant. The Torah was sensitive to the feelings of the indigent, allowing the poor to recognize that their sacrifice was as valued as those of their wealthy peers.

goats as a burnt offering he shall sacrifice it an unblemished male. 11 And he shall slaughter it on the northern side of the altar, before the Lord. And Aaron's descendants, the kohanim, shall dash its blood upon the altar, around. 12 And he shall cut it into its [prescribed] sections, with its head and its fat, and the kohen shall arrange them on top of the wood which is on the fire that is on the altar. 13 And the innards and the legs, he shall wash with water. Then, the kohen shall offer up all [of the animal], and cause it to [go up in] smoke on the altar. It is a burnt offering, a fire offering [with] a pleasing fragrance to the Lord. 14 And if his sacrifice to the Lord, is a burnt offering from birds, he shall bring [it] from turtle doves or from young doves. 15 And the kohen shall bring it near to the altar, and nip off its head, and cause it to [go up in] smoke on the altar, and its [the bird's] blood shall be pressed out upon the wall of the altar. 16 And he shall remove its crop along with its entrails, and cast it next to the altar on the east side, to the place of the ashes. 17 And he shall split it open with its wing feathers [intact],*

A passage in *Berachos* 17a reflects this idea: *A favorite saying of the rabbis of Yavneh was: I am God's creature and my fellow is God's creature. My labor [melacti] is in the city, and his labor is in the fields. I rise early for my labor, and he rises early for his labor. Just as he does not presume to do my labor, so do I not presume to do his labor. Will you say, I do much and he does little? We have learned: One may accomplish much or one may accomplish little, as long as the individual directs his heart to heaven.*

The rabbis of Yavneh had a sacred mission. Through every page of the Jerusalem and Babylonian Talmud, they guaranteed the eternity of Israel. Yet these same rabbis maintained that their mission was of equal value to their brothers in Galilee and Judea who worked in the fields, who provided food to their brothers in the cities. But what of historical significance did these anonymous farmers accomplish on behalf of the nation of Israel? We know well of Rabban Gamliel, Rabbi Elazar, and Rabbi Akiva, but of what lasting import is the work of these unknown tillers of the soil?

The relative significance of one's assignment does not depend on the specifics of the mission, how much of the assignment he completes, or its lasting effect. One cannot assess the relative importance of his divine assignment. Wholehearted acceptance and the will to carry out the assignment are all that matter. Accomplishment is not what sanctifies an individual; it is the faithfulness with which one engages in the assignment. Holiness is associated not with perceived success, but with the effort. Man is not judged by his accomplishments, but by the devotion and sacrifice through which he pursues his mission.

The word *melacti* implies an employee-employer relationship. A worker must do what the employer assigns him. The rabbis of Yavneh recognized that their work as well as the farmer's work was assigned by the same Employer. Rabban Yochanan ben Zakai was given the task to spiritually save the Jewish nation, while the farmer's task was to ensure that the scholars fulfill their mission by providing them food.

Jewish scholars have traditionally required support to survive. The farmers supported their scholar brothers, just as Zebulon supported Issachar (see Rashi on *Deut.* 33:18). Without the workers in the field, Rabban Yochanan ben Zakai could not study in the city. The farmer may remain anonymous, but the scholar/leader depends on him. (*Moriah*, 1956; *Derashot Harav*, pp. 57-58)

לֹא יִבְדִּיל וְהִקְטִיר אֹתוֹ הַפֶּהוּן הַמִּזְבֵּחַה עַל-הָעֵצִים
 אֲשֶׁר עַל-הָאֵשׁ עֲלֶהּ הוּא אִשָּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: ם
 ב א וּנְפֹשׁ כִּי-תִקְרִיב קִרְבָּן מִנְחָה לַיהוָה סֶלֶת יִהְיֶה
 קִרְבָּנוּ וַיִּצַק עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְנָתַן עָלֶיהָ לְבַנָּה: ב וַהֲבִיֵּאתָ
 אֶל-בְּנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים וְקִמִּץ מִשֶּׁם מְלֵא קִמְצוֹ
 מִסֶּלֶתָהּ וּמִשְׁמֶנָּה עַל כָּל-לְבַנְתֶּיהָ וְהִקְטִיר הַפֶּהוּן
 אֶת-אִזְכָּרְתָהּ הַמִּזְבֵּחַה אִשָּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה:

עמה, כמו שנאמר (פסוק ז) מִסֶּלֶתָהּ וּמִשְׁמֶנָּה, ולצונה על מקצתה שאינה נצלת עמה ולא נקמטת עמה, שנאמר (סס) על כָּל לְבַנְתָּהּ, שלאחר שקמץ מלקט את הלצונה כולה מעליה ומקטירה: ויִצַק, ונתן. והביאה. מלמד שיציקה וצליה כשרים צור: (ב) הבהנים וקמץ. מקמיצה ויאלץ מנזות כהונה: וקמץ משבם. ממקום שרגלי הזר עומדות, ללמדך שהקמיצה כשרה בכל מקום בעזרה, אף צ"א אמה של מקום דריסת רגלי ישראל: מלא קמצו. יכול מצורץ מצנצן ויולא לכל זר, תלמוד לומר במקום אחר (להטן ו, ט) וְהָרִים מִמֶּנּוּ צִקְמָנוּ, לא יאה [אין לך] כשר אלא מה שבצורך הקומץ, אי צקמנו יכול חסר, תלמוד לומר מלא, הא כיצד, חופה שלש אצבעותיו על פס ידו, וזהו קומץ צמשמע לשון העצמים: על כל לבונתה. לצד כל הלצונה יאה הקומץ מלא: לבונתה והקשיר. אף הלצונה צקמטרה: מלא קמנו מסלתה ומשמנה. הא אם קמץ ועלה צידו גרגיר מלא או קורט לצונה פסולה: אוברתה. הקומץ העולה לגובה הוא זכרון המנחה, שזו נזכר צָקְמִיָּה לטובה ולנחת רוח:

לא יבדיל. אינו מפרקו לגמרי לשתי חתיכות אלא קורעו מגזבו. נאמר בעוף ריח ניחוח ונאמר בצמחה ריח ניחוח (פסוק ט), לומר לך אחד המרצה ואחד הממעט וצלצד שיכוין את לבו לשמים: (ב) ונפש כי תקריב. לא נאמר נפש בכל קרצנות נדצה אלא צמנחה, מי דרכו להתנדב מנחה, עני, אמר הקדוש ברוך הוא מעלה אני עליו כאלו הקריב נפשו: סלת יהיה קרבנו. האומר הרי עלי מנחה סתם מציא מנחת סלת שהיא הראשונה שצמנחות, ונקמטת כשהיא סלת כמו שפורש בענין, לפי שנאמרו כאן חמשה מיני מנחות וכולן צאות אפיות קודם קמיצה חוץ מזו, לכך קרויה מנחת סלת: סלת. אין סלת אלא מן החטין, שנאמר (שמות כט, ז) סֶלֶת חֲטִיִּם. ואין מנחה פחותה מעשרון, שנאמר (להטן יד, כה) וַעֲשֶׂרְךָ סֶלֶת וְאֶחָד צָלוּל צֶשֶׁן לְמִנְחָה, עשרון לכל מנחה: ויצק עליה שמן. על כולה: ונתן עליה לבונה. על מקצתה, מניח קומץ לצונה עליה לזר אחד. ומה ראת לומר כן, שאין רצוי אחר רצוי צמורה אלא למעט. דבר אחר, שמן על כולה מפני שהוא נצלה עמה וקמץ

And he shall bring it to Aaron's descendants, the kohanim. From the time of the Hasmoneans and the Greek Hellenizers, *Sefer Vayikra* has been attacked mercilessly for the institution of *korbanos*. The Gemara (*Sukkah* 56b) tells the story of Miriam daughter of Bilga who apostatized and married a Greek officer. She entered the Temple, removed her shoe, and banged it on the altar, exclaiming, *Wolf, wolf, how long will you consume the material wealth of the Jewish People while you do not protect them in their time of need?*

The early Christians sought to attack the institution of the Temple and took aim at the *kohanim* and the Temple service. Anyone familiar with the history of this period knows how deep their hatred ran towards *Toras Kohanim* (the *Book of Leviticus*), a hatred that intensified during the rise of Christianity in the Middle Ages. They consistently sought to deride and belittle the institution of *korbanos*.

Throughout the years, the form of derision has changed, but the intent remains the same. One

but he shall not tear it completely apart. The kohen shall then cause it to [go up in] smoke on the altar, on top of the wood which is on the fire. It is a burnt offering, a fire offering [with] a pleasing fragrance to the Lord.

2¹ And if a person brings a meal offering to the Lord, his offering shall be of fine flour. He shall pour oil over it and place frankincense upon it. **2** And he shall bring it to Aaron's descendants, the kohanim,* and from there, he [the kohen] shall scoop out his fistful of its fine flour and its oil, in addition to all its frankincense. Then, the kohen shall cause its reminder to [go up in] smoke on the altar; [it is] a fire offering [with] a pleasing fragrance to the Lord.

of the earliest modifications enacted by Reform Judaism was the excision of *korbanos* from the *sefer tefilah*. Modern Bible criticism is a veiled atheistic and agnostic attempt to continue the Christian attack against *Toras Kohanim*. The use of the term “Priestly Code” by Bible critics is a thinly concealed attempt to discredit *Sefer Vayikra*, branding it as a subsequent addition to the canon written by a group of *kohanim* after the return from the Babylonian exile to Zion, to force a priestly aristocracy on the people.

Knesses Yisrael remained faithful and true to our *mesorah*. We have stood strongly in defense of *Toras Kohanim*, displaying more devotion and commitment to its study with each attempt at discrediting it, as expressed by all the books and commentary that have been written on *Sefer Vayikra*.

The Babylonian Talmud includes only *Maseches Berachos* of *Seder Zeraim*, as the other tractates related to agriculture apply only in *Eretz Yisrael* and were, therefore, more fully covered in the Jerusalem Talmud. Similarly, *Maseches Niddah* is the only tractate of Talmud in *Seder Taharos*, with the rest limited to *Mishnayos*. When it comes to *Seder Kodshim*, however, the *Talmud Bavli* contains a full set of tractates. Our devotion even in exile is evident by the fact that of all the Midrashic books written on the Torah, only the *Sifra D'vei Rav*, referred to as *Toras Kohanim*, was written in Babylonia. Rashi and *Tosafos*, the classical commentaries on *Talmud Bavli*, are not available for *Mishnayos Taharos* and *Zeraim*. However, Rashi and *Tosafos* commented on the tractates in *Kodshim* as extensively as they did on *Seder Moed* or *Nashim*.

To reinforce *Kodshim* in our daily lives, the passage “*Eizehu Mekoman*”—*Mishnayos* from *Maseches Zevachim*—is included in our daily *siddur*. We include the opening section of *Toras Kohanim*, the *baraisa* of Rabbi Yishmael and the thirteen attributes through which the Torah is explicated, in our *korbanos* recitation to reinforce the inherent connection between Torah *she'bichsav* and Torah *she'be'al peh* regarding *korbanos*.

According to one opinion in the Gemara (*Berachos* 26b), our daily *tefilos* are directly connected to the daily sacrifices offered at the same time of the day. According to *Tosafos*, our *Musaf* is a form of *וְנִשְׁלָקָה פְּרִים שְׁפָתֵינוּ*, so will we render the calves of our lips (*Hos.* 14:3)—our *tefilos* are substitutes for the specific sacrifices offered. The Midrash (*Vayikra Rabbah*, *Tzav* 7:3) quotes an ancient accepted tradition according to which the education of young children commenced with the study of *Sefer Vayikra*.

After the destruction of the Second Temple, Rabban Yochanan ben Zakai enacted many *takanos* to keep the Temple and the *Avodah* alive in our communal memory. Despite the seeming absurdity of hoping for such a future in such a dark and foreboding time, Rabban Yochanan ben Zakai had the courage to look forward and see a future of *avodas Beis Hamikdash*. (*Rabbi Joshua Rapps Parashah Series*)

ג וּדְאִשְׁתָּאֵר מִן מִנְחָתָא לְאַהֲרֹן וּלְבִנָּהוּי קוֹדֵשׁ קוֹדֵשׁוֹן מִקִּרְבָּנָא דְנִי: ד וְאַהֲרֹן תִּקְרַב קִרְבֵּן מִנְחָתָא מֵאַפֶּה תִּנּוֹרָא סוּלְתָא גְרִיצֹן פְּשִׁיכֹן דְפִילֹן בְּמִשַׁח וְאַסְפִּיגִין פְּטִירִין דְּמִשְׁחִיו בְּמִשַׁח: ה וְאִם מִנְחָתָא עַל מִסְרִיתָא קִרְבָּנָךְ סוּלְתָא דְפִילָא בְּמִשַׁח פְּטִיר תְּהִי: ו בְּצַע יָתֵהּ בִּיצוּעִין וְתִרִיק עֲלֶהּ מִשְׁחָא מִנְחָתָא הִיא: ז וְאִם מִנְחָתָא דְדַבְרָתָא קִרְבָּנָךְ סוּלְתָא בְּמִשַׁח תִּתְעַבֵּד: ח וְתִתִּי יָת מִנְחָתָא דִּי יִתְעַבֵּד מֵאֲלוֹן קִדְשׁ יי וְיִקְרַבְנִיה לְיָת פְּתָנָא וְיִקְרַבְנֵה לְמִדְבָּחָא: ט וְיִפְרִישׁ פְּתָנָא מִן מִנְחָתָא יָת אֲדַפְרִתָּהּ וְיִסַּק לְמִדְבָּחָא קִרְבֵּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעְוָא קִדְשׁ יי: י וּדְאִשְׁתָּאֵר מִן מִנְחָתָא לְאַהֲרֹן וּלְבִנָּהוּי קוֹדֵשׁ קוֹדֵשׁוֹן מִקִּרְבָּנָא דְנִי: יא כָּל מִנְחָתָא דִּי תִקְרַבֹּון קִדְשׁ יי לֹא תִתְעַבֵּיד חֲמִיעַ אַרְבִּי כָּל חֲמִיר וְכָל דְּבִישׁ לֹא תִסְקוּן מִגִּיהַּ קִרְבָּנָא קִדְשׁ יי: יב קִרְבֵּן קִדְמִי תִקְרַבֹּון יִתְהוֹן קִדְשׁ יי וְלְמִדְבָּחָא לֹא יִתְסַקוּן לְאַתְקַבְּלָא בְּרַעְוָא:

ג וְהַנּוֹתֵרֶת מִן־הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קֹדֶשִׁים מֵאִשֵּׁי יְהוָה: ס ד וְכִי תִקְרַב קִרְבֵּן מִנְחָה מֵאַפֶּה תִנּוֹר סֶלֶת חֲלוֹת מִצַּת בְּלוּלֹת בְּשֶׁמֶן וְרִקִּיקֵי מִצּוֹת מִשְׁחִים בְּשֶׁמֶן: ס ה וְאִם־מִנְחָה עַל־הַמַּחְבֵּת קִרְבָּנְךָ סֶלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן מִצָּה תִהְיֶה: ו פְּתוֹת אֹתָהּ פְּתִים וְיִצְקֶתָ עָלֶיהָ שֶׁמֶן מִנְחָה הוּא: ס שְׁלִישִׁי ז וְאִם־מִנְחַת מִרְחֶשֶׁת קִרְבָּנְךָ סֶלֶת בְּשֶׁמֶן תִּעֲשֶׂה: ח וְהִבֵּאתָ אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מֵאֲלֶה לְיְהוָה וְהִקְרִיבָה אֶל־הַפֶּתֹחַ וְהִגִּישָׁה אֶל־הַמִּזְבֵּחַ: ט וְהָרִים הַפֶּתֹחַ מִן־הַמִּנְחָה אֶת־אֲזִפְרֹתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַה אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לְיְהוָה: י וְהַנּוֹתֵרֶת מִן־הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קֹדֶשִׁים מֵאִשֵּׁי יְהוָה: יא כָּל־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תִּקְרַבֹּו לְיְהוָה לֹא תַעֲשֶׂה חֲמִין כִּי כָל־שָׂאֵר וְכָל־דְּבִישׁ לֹא־תִקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשָּׁה לְיְהוָה: יב קִרְבֵּן רֵאשִׁית תִּקְרַבֹּו אֹתָם לְיְהוָה וְאֶל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא־יַעֲלוּ לְרִיחַ נִיחַח:

האור בשמן, והכלי אינו עמוק אלא 99, ומעשה המנחה שצמחו קשין, שמחך שהיא צפה האור שורף את השמן, וכולן טעונות שלש מנחות שמן, יציקה ובלילה ומתן שמן בכלי קודם לעשייתן: סלת בלולה בשמן. מלמד שצוללן צדודן סלת: (1) פתות אותה פתים. לרצות כל המנחות הנאפות קודם קמינה לפתיחה: ויצקת עליה שמן מנחה הוא. לרצות כל המנחות ליציקה. יכול אף מנחת מאפה תנור כן, תלמוד לומר עליה, אולי את החלות ולא אולי את הרקיקין, תלמוד לומר הוא: (2) מרחשת. כלי הוא שהיה צמקדש עמוק, ומחך שהיא עמוקה שְׁמִינָה לְצִדֵּי וְאִין האור שורפו, לפיכך מעשה מנחה העשוין לתוכה רוחשין. כל דבר רך על ידי משקה נראה כרוש ומנענע: (3) אשר יעשה מאלה. מאחד מן המינים הללו: והקריבה. בעליה אל הכהן: והגישוה. הכהן: אל המזבח. מגישה לקרן דרומית מערצת של מזבח: (4) את אזכרתה. היא הקומץ: (5) וכל דבש. כל

(א) לאהרון ולבניו. כהן גדול נוטל חלק בראש שלח צמחוקת וההדיוט צמחוקת: קדש קדשים. היא להם: מאשי ה'. אין להם חלק זה אלא לאחר מנחות האשים: (ד) וכי תקריב וגו'. שאמר הרי עלי מנחת מאפה תנור, וְלִמְד הכחוש שיצא או חלות או ריקין, החלות צלולות והרקיקין משומין. ונחלקו רצחניו צמחוקת, יש אומרים מושחן וחוזר ומושחן עד שיכלה כל השמן שצלוה, שכל המנחות טעונות לוג שמן, ויש אומרים מושחן כ"ף יונית [ג"א כ"י] ושאר השמן נאכל צפני עזמו לכהנים. ומה תלמוד לומר 'צמחן צמחן' שתי פעמים, להכשיר שמן שני ושלישי היוצא מן הזיתים, ואין צריך שמן ראשון אלא למנורה, שנאמר צו (שמות כו כ) וְ. ושנינו צמחוקת כל המנחות האפויות לפני קמינתן ונקמנות על ידי פתיחה כולן צמות עשר עשר חלות, והאמור זה ריקין צאה עשרה ריקין: (6) ואם מנחה על המחבת. שאמר הרי עלי מנחת מחבת, וכלי הוא שהיה צמקדש שאופין צו מנחה על

For you shall not cause to [go up in] smoke any leavening or any honey. A close reading of this verse suggests that the act of offering these ingredients is itself

3 And what remains of the meal offering shall belong to Aaron and to his descendants; [it is] holy of holies from the fire offerings of the Lord. 4 And if one brings a meal offering baked in an oven, it shall consist of [either] unleavened loaves [made] of fine flour mixed with oil, or unleavened wafers anointed with oil. 5 And if a meal offering on a pan is your sacrifice, it shall be [made] of fine flour, mixed with oil; it shall be unleavened. 6 Break it into pieces, and you shall [then] pour oil over it. It is a meal offering. 7 And if your sacrifice is a meal offering [made] in a deep pot, it shall be made of fine flour with oil. 8 Thus you shall bring the meal offering which shall be made from these [types], to the Lord. And he shall bring it to the kohen, and he shall bring it close to the altar. 9 And the kohen shall lift out, from the meal offering, its reminder and cause it to [go up in] smoke on the altar; [it is] a fire offering [with] a pleasing fragrance to the Lord. 10 And what remains of the meal offering shall belong to Aaron and his descendants; [it is] holy of holies from the fire offerings of the Lord. 11 No meal offering that you sacrifice to the Lord shall be made [out of anything] leavened. For you shall not cause to [go up in] smoke any leavening or any honey,* [as] a fire offering to the Lord; 12 [However,] you shall bring them as a first [fruit] offering to the Lord; nevertheless, they shall not go up on the altar as a pleasing fragrance to the Lord.

ממיקת פרי קרוי דגש: (יב) קרבן ראשית תקריבו אותם. הלחם של עזרת הנאים מן השאור, שנאמר (להגן כג, יז) קמח מה יש לך להביא מן השאור ומן הדגש, קרבן ראשית, שמי תאפינה, וצבורים מן הדגש כמו צבורי תאנים ותמרים:

prohibited, but if added to a sacrifice, that sacrifice is not necessarily invalidated. Maimonides (*Hilchos Issurei Mizbeach* 5:1), in codifying this *halachah*, notes only the prohibition of offering these ingredients on the altar, while making no mention of an invalidation of the offering. Yet, the *baraisa* in *Kerisos* 6a states that adding honey or yeast to the incense offering (*ketores*) is not merely a prohibition, but renders the entire incense offering invalid. Based on this *baraisa*, Maimonides in the very next *halachah* (*Hilchos Issurei Mizbeach* 5:2) rules that if one added yeast or honey to the incense offering, it becomes invalid. Apparently, invalidation applies in regard to the incense offering, but not with respect to other offerings. On what basis does Maimonides differentiate between adding yeast and honey to incense as opposed to other offerings? Why do these ingredients invalidate one and not the other? Maimonides makes another crucial distinction. He writes that in regard to the outer altar, one violates this prohibition whether the honey/yeast was offered alone as an offering, or if it constituted an ingredient in another offering. Yet in regard to *ketores*, which is offered on the inner altar, he notes only the prohibition when the yeast or honey is mixed into the offering (the *ketores*), and makes no mention of a prohibition to offer honey or yeast alone on the inner altar.

In *Menachos* (58b), Rava is of the opinion that if one mixed less than an olive-sized quantity (*kezayis*) of honey or yeast into an offering, the offering is not prohibited. In order to prohibit the burning of these substances upon the altar, the Torah must consider these substances as “consumption of the altar” (*achilas mizbeach*) or there would be no prohibition. Rava maintains that for the Torah to prohibit this offering, we use the same measurement guidelines when it comes to *achilas mizbeach* as we do for human consumption—and according to *halachah*, the minimum

יג וְכֹל־קֶרְבַּן מִנְחָתְךָ בַּמִּלָּח תִּמְלֹחַ וְלֹא תִשְׁפֹּת מִלָּח וְלֹא תִבְשֹׁל מִלָּח קִנִּים אֶלְהֶךָ מֵעַל מִנְחָתְךָ עַל כָּל־קֶרְבַּנְךָ תִּקְרַב מִלָּחָא: יד וְאִם תִּקְרַב מִנְחָתְךָ בַּפּוּרִים קָדָם יי אֲבִיב קָלִי בְּגוּר פִּירִיכִיו רַפִּיכוֹ תִּקְרַיב ית מִנְחָת בַּפּוּרִי: טו וְתַתֵּן עֲלֶיהָ מִשְׁחָא וְתִשְׂוֶי עֲלֶיהָ לְבֹנְתָא מִנְחָתָא הִיא: טז וְנִסַּק פְּתָנָא ית אֲדַפְרָתָא מִפְּרִיכָא וּמִמְשַׁחָא עַל כָּל לְבֹנְתָא קֶרְבָּנָא קָדָם יי: א וְאִם נִכְסַת קוּדְשִׁיא קֶרְבָּנִיָּה אִם מִן תּוֹרֵי הוּא מִקְרַב אִם דְּבַר אִם נִקְבָּא שְׁלִים וְקֶרְבָּנִיָּה קָדָם יי: ב וְנִסְמוּךְ יְדִיָּה עַל רִישׁ קֶרְבָּנִיָּה וְיִכְסְנִיָּה בְּתַרְע מִשְׁפָּן וּמְנָא וְזִרְקוּן בְּנִי אֲתָרוּ פְתָנִיָּא ית דְּמָא עַל מְדַבְּחָא סְחֹר סְחֹר: ג וְיִקְרַב מִנְכָּסַת קוּדְשִׁיא קֶרְבָּנָא קָדָם יי ית תִּרְבָּא דְּחָפִי ית גְּזָא וְיִת כָּל תִּרְבָּא דִּי עַל גְּזָא: ד וְיִת תִּרְתִּין פְּלוּן

יג וְכֹל־קֶרְבַּן מִנְחָתְךָ בַּמִּלָּח תִּמְלֹחַ וְלֹא תִשְׁפֹּת מִלָּח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ מֵעַל מִנְחָתְךָ עַל כָּל־קֶרְבַּנְךָ תִּקְרַיב מִלָּח: ס יד וְאִם־תִּקְרַיב מִנְחָת בַּפּוּרִים לִיהוָה אֲבִיב קָלִוי בְּאֵשׁ גְּרֵשׁ כְּרָמֶל תִּקְרַיב אֶת מִנְחָת בַּפּוּרִי: טו וְנָתַתְּ עָלֶיהָ שְׁמֵן וְשִׁמַּתְּ עָלֶיהָ לְבִנְיָה מִנְחָה הוּא: טז וְהִקְטִיר הִכָּהֵן אֶת־אֲזִכְרָתָהּ מִגְּרֵשָׁה וּמִשְׁמֹנָה עַל כָּל־לְבִנְתָּהּ אִשָּׁה לִיהוָה: פ רביעי ג א וְאִם־זָבַח שְׁלָמִים קֶרְבָּנוֹ אִם מִן־הַבְּקָר הוּא מִקְרַיב אִם־זָכָר אִם־נְקֵבָה תָּמִים יִקְרִיבֵנוּ לִפְנֵי יְהוָה: ב וְסַמְךָ יָדוֹ עַל־רֹאשׁ קֶרְבָּנוֹ וְשָׁחֲטוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד וּזְרָקוּ בְּנִי אֲתָרוֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סְבִיב: ג וְהִקְרַיב מִזְבַּח הַשְּׁלָמִים אִשָּׁה לִיהוָה אֶת־הַחֶלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקְרַב וְאֶת כָּל־הַחֶלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקְרַב: ד וְאֶת שְׁתֵּי הַפְּלִית

סס הכלי של מוכרי קליות), שאלויו כן אינה נטחנת צריחים לפי שהיא למה: גרש כרמל. גרוסה [גרושה] צעודה למה: גרש. לשון שצירה וטמינה, גורסה [וטמינה גסה] צריחים של גרוסות, כמו וַיִּגְרַס בְּחֶלְבֵן (איכה ג, טו) וכן גְּרָסָה נִפְשִׁי (תהלים קיט, ס): כרמל. צעוד הכר מלא, שהצוואה למה ומלאה צקשין שלה, ועל כן נקראים המלילות כרמל, וכן (מלכים ב, ד, טז) וַיִּקְרַמְלֵם בְּחֶלְבֵן: (ב) שלמים. שמטילים שלום צעולם. דבר אחר, 'שלמים' שיש זהם שלום למוצח ולכהנים ולצעלים: (ג) ואת כל החלב וגו'. להציא חלב שעל הקיבה, דברי רבי ישמעאל. רבי עקיבא אומר, להציא חלב שעל הדקין:

(ג) מלח ברית. שהצריח כרותה למלח מששת ימי בראשית, שהוצטחו המים החמחמונים ליקרב צמוצח צמלח וניסוך המים צמו: על כל קרבנד. על עולות צמהה ועוף ואמורי כל הקדשים כולן: (ד) ואם תקריב. הרי אם משמש צלשון כי, שהרי אין זה רשות, שהרי צמנחת העומר הכמוצ מדצר שהיא חוצה, וכן ואם יִהְיֶה הַיֵּצֵל וגו' (צמדבר לו, ד): מנחת בכורים. צמנחת העומר הכמוצ מדצר, שהיא צאה אציב צשעת צשול הצוואה, ומן השעורים היא צאה, נאמר כאן אציב ונאמר להלן (שמות ט, א) כִּי הִשְׁעֵרָה אֲצִיב: קלוי באיש. שמיצטין אותה על האור צצוצו של קלאים (פירש"י צמנחות

measurement for human consumption is a *kezayis*. A lesser amount would not be prohibited since it does not constitute *achilas mizbeach*, and it would be ignored.

The aforementioned distinctions between inner and outer altars are related to the following point. When it comes to the inner altar, the Torah never considers anything but the offering of actual incense as *achilas mizbeach*. This is noted by Maimonides (*Hilchos Klei Hamikdash* 2:11): *The daily incense offering was brought on the golden altar in the sanctuary; nothing else is offered on it.* Therefore, the burning of alien substances upon the golden altar would not qualify as *achilas mizbeach*. In contrast, in regard to the outer altar, the Torah considers the offering of any substance (even an unfit or alien one) as an *achilas mizbeach*.

13 And you shall salt every one of your meal offering sacrifices with salt, and you shall not omit the salt of your God's covenant from [being placed] upon your meal offerings. You shall offer salt on all your sacrifices. 14 When you bring a meal offering of the first grains to the Lord, you shall bring your first grain meal offering [from barley], as soon as it ripens, parched over the fire, kernels full in their husks, [ground into] coarse meal. 15 And you shall put oil on it, and place frankincense upon it. It is a meal offering. 16 Then, the kohen shall cause its reminder to [go up in] smoke, [taken] from its coarse meal and from its oil, with all its frankincense; [it is] a fire offering to the Lord.

3¹ If his sacrifice is a peace offering, if he brings it from cattle, whether male or female, unblemished he shall bring it before the Lord. 2 And he shall lean his hand [forcefully] upon the head of his sacrifice and slaughter it at the entrance of the Tent of Meeting. And Aaron's descendants, the kohanim, shall dash the blood upon the altar, around. 3 And from the peace offering, he shall bring a fire offering to the Lord [comprised of]: the fat covering the innards and all the fat that is on the innards, 4 and the two kidneys

---

With this in mind, it is clear why there are major differences between how the prohibition of לא תקטירו applies to the inner altar versus the outer altar. Since the only possible *achilas mizbeach* on the inner altar is through the *ketores*, the only means to prohibit the offering of honey or yeast upon the inner altar is through the *ketores*, rendering the *ketores* itself invalid. In regard to the outer altar, however, any substance is considered *achilas mizbeach* even without it being considered part of an otherwise valid offering. Therefore, according to Maimonides, the prohibition of לא תקטירו applies to the offering of honey and yeast on the outer *mizbeach* without invalidating the *korban*.

Alternatively, one can propose a different solution. According to Maimonides: *If any amount of honey is placed inside [the ketores], it is invalidated; if one of its ingredients is missing, he is liable for the death penalty for [the incense] becomes ketores zarah [alien incense] (ibid., 2:8).* Maimonides here introduces the term *ketores zarah* as a disqualification associated with either subtracting one of the prescribed ingredients in the *ketores*, or when honey is added. The inclusion of honey in the mixture is problematic not because there is a prohibition to offer honey *per se*, but because its inclusion along with the regular *ketores* creates an offering of *ketores zarah*. In contrast, the offering of honey alone would not constitute *ketores zarah*.

With regard to offerings of the outer *mizbeach*, while having honey or yeast mixed into the offering constitutes a transgression of לא תקטירו, the offering itself remains valid. The offering of honey on the outer *mizbeach* is prohibited whether the honey is part of another offering, or if it is offered alone. In contrast, regarding the inner altar, the only possible manifestation of the prohibition of לא תקטירו is by way of creating *ketores zarah*, which also constitutes an invalidation of the *ketores* offering. Maimonides therefore does not mention any transgression associated with offering honey or yeast alone upon the inner altar, since such an offering would not constitute *ketores zarah*. (Shiurei HaGrid al Kerisos, pp. 94-98)

וְיָת תִּרְבָּא דִּי עֲלִיָּהּ דִּי עַל גְּסָסִיָּא וְיָת חֲצֵרָא דְעַל פְּבְדָא עַל פְּלִיָּתָא יַעֲדָנָה: ה וְיִסְקוּן יְתִיָּה בְּגִי אַהֲרֹן לְמִדְבָּחָא עַל עֲלֵתָא דִּי עַל אַעֲזִיָּא דִּי עַל אַשְׁתָּא קֶרְבָּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעְזָא קָדָם יי: ו ואם מן עֲנָא קֶרְבְּנִיָּה לְנִכְסֵת קוּדְשִׁיָּא קָדָם יי דְּכַר אִו נִקְבָּא שְׁלִים יִקְרַבְנִיָּה: ז אם אִימֵר הוּא מְקַרְבַּב יָת קֶרְבְּנִיָּה וְיִקְרִיב יְתִיָּה קָדָם יי: ח וְיִסְמוּךְ יָת יְדִיָּה עַל רִישׁ קֶרְבְּנִיָּה וְיַכּוּס יְתִיָּה קָדָם מִשְׁפּוֹ זְמָנָא וְיִזְרְקוּן בְּגִי אַהֲרֹן יָת דְּמִיָּה עַל מִדְבָּחָא סְחוּר סְחוּר: ט וְיִקְרַב מִנְכַּסֵּת קוּדְשִׁיָּא קֶרְבְּנָא קָדָם יי תִּרְבִּיָּה אֲלִיתָא שְׁלִימָתָא לְקַבֵּל שְׁוֹרָתָא יַעֲדָנָה וְיָת תִּרְבָּא דְחִפִּי יָת גְּזָא וְיָת פֶּלֶן תִּרְבָּא דִּי עַל גְּזָא: י וְיָת תִּרְבִּיָּה פְּלִוֵּן וְיָת תִּרְבָּא דִּי עֲלִיָּהּ דִּי עַל גְּסָסִיָּא וְיָת חֲצֵרָא דְעַל פְּבְדָא עַל פְּלִיָּתָא יַעֲדָנָה: יא וְיִסְמָנִיָּה פִּתְנָא לְמִדְבָּחָא לְחַם קֶרְבְּנָא קָדָם יי: יב ואם מן עֲנָא קֶרְבְּנִיָּה וְיִקְרַבְנִיָּה קָדָם יי: יג וְיִסְמוּךְ יָת יְדִיָּה עַל רִישִׁיָּה וְיַכּוּס יְתִיָּה קָדָם מִשְׁפּוֹ זְמָנָא וְיִזְרְקוּן בְּגִי אַהֲרֹן יָת דְּמִיָּה עַל מִדְבָּחָא סְחוּר סְחוּר: יד וְיִקְרַב מִגִּישָׁה קֶרְבְּנִיָּה קֶרְבָּן קָדָם יי יָת תִּרְבָּא דְחִפִּי יָת גְּזָא וְיָת פֶּלֶן תִּרְבָּא דִּי עַל גְּזָא: טו וְיָת תִּרְבִּיָּה פְּלִוֵּן וְיָת תִּרְבָּא

וְאֶת־הַחֶלֶב אֲשֶׁר עָלָהּ אֲשֶׁר עָלָהּ אֲשֶׁר עַל־הַכֶּסֶלִים וְאֶת־הִיתָרֹת עַל־הַפֶּבַד עַל־הַפְּלִיּוֹת יִסִּירְנָה: ה וְהִקְטִירוּ אֹתוֹ בְּגִי אַהֲרֹן הַמִּזְבֵּחַ עַל־הָעֹלָה אֲשֶׁר עַל־הָעֲצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: פ וְאִם־מִן־הֲצֵאֵן קֶרְבְּנוֹ לְזִבַח שְׁלָמִים לַיהוָה זָכַר אִו נִקְבָּח תָּמִים יִקְרִיבֵנוּ: ז אִם־פֶּשֶׁב הוּא־מְקַרֵּיב אֶת־קֶרְבְּנוֹ וְהִקְרִיב אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה: ח וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ קֶרְבְּנוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּגִי אַהֲרֹן אֶת־דָּמֹו עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: ט וְהִקְרִיב מִזִּבַּח הַשְּׁלָמִים אִשָּׁה לַיהוָה חֶלְבֹו הָאֵלִיָּה תְּמִימָה לְעֹמֶת הָעֵצָה יִסִּירְנָה וְאֶת־הַחֶלֶב הַמְּכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב וְאֶת־כָּל־הַחֶלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב: י וְאֶת שְׁתֵּי הַפְּלִיּוֹת וְאֶת־הַחֶלֶב אֲשֶׁר עָלָהּ אֲשֶׁר עַל־הַכֶּסֶלִים וְאֶת־הִיתָרֹת עַל־הַפֶּבַד עַל־הַפְּלִיּוֹת יִסִּירְנָה: יא וְהִקְטִירוּ הַפֶּהֶן הַמִּזְבֵּחַ לְחַם אִשָּׁה לַיהוָה: פ יב וְאִם־עִז קֶרְבְּנוֹ וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְהוָה: יג וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּגִי אַהֲרֹן אֶת־דָּמֹו עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: יד וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ קֶרְבְּנוֹ אִשָּׁה לַיהוָה אֶת־הַחֶלֶב הַמְּכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב וְאֶת כָּל־הַחֶלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב: טו וְאֶת שְׁתֵּי הַפְּלִיּוֹת וְאֶת־הַחֶלֶב

(7) הכסלים. פלג"ש בלע"ז. שהחלז שעל הכליות כשהצמה מיה הוא צגוזה הכסלים והם מלמטה, וזה החלז שתחת המתיים, שקורין בלע"ז לונצילור"ש, לוצן הנראה למעלה צגוזה הכסלים ונתחתימו הצטר חופהו: היתרת. הוא דופן המסך שקורין איציר"ש, וצלשון ארמי חנרא דכדל: על הכבד. שיטול מן הכבד עמה מעט, וצמקוס אחר הוא אומר

(8) (האן ט, י) ואת היקרת מן הפבד: על הכבד על הכליות. לנד מן הכבד ולנד מן הכליות יסירנה לז: (9) על העלה. מלנד העלה, למדנו שתקדים עולת תמיד לכל קרבן על המערכה: (10) אם כשב. לפי שיש צאימורי הכשב מה שאין צאימורי העז, שהכשב אלימו קריצה, לכך נחלקו לשתי פרשיות: (11) וזרקו. שמי מתנות שהן ארבע, ועל ידי הכלי הוא זורק, ואינו נותן

(7) הכסלים. פלג"ש בלע"ז. שהחלז שעל הכליות כשהצמה מיה הוא צגוזה הכסלים והם מלמטה, וזה החלז שתחת המתיים, שקורין בלע"ז לונצילור"ש, לוצן הנראה למעלה צגוזה הכסלים ונתחתימו הצטר חופהו: היתרת. הוא דופן המסך שקורין איציר"ש, וצלשון ארמי חנרא דכדל: על הכבד. שיטול מן הכבד עמה מעט, וצמקוס אחר הוא אומר

And Aaron's descendants shall dash its blood upon the altar, around. Nachmanides comments: The sprinkling of the blood on the altar corresponds to his own blood, so that a person may consider in doing any of this, that he has sinned against his God, body

[along] with the fat that is upon them which is over the flanks. And he shall remove the diaphragm with the liver, along with the kidneys. 5 And Aaron's descendants shall cause it to [go up in] smoke on the altar, apart from the burnt offering, which is on top of the wood that is on the fire; [it is] a fire offering [with] a pleasing fragrance to the Lord. 6 And if his sacrifice for a peace offering to the Lord is from the flock, whether male or female, unblemished he shall bring it. 7 If he brings a sheep as his sacrifice, then he shall bring it before the Lord. 8 And he shall lean his hand [forcefully] upon the head of his sacrifice, and slaughter it before the Tent of Meeting. And Aaron's descendants shall dash its blood upon the altar, around.* 9 And from the peace offering, he shall bring a fire offering to the Lord [comprised of] its choicest part the complete tail, which he shall remove opposite the kidneys, and the fat covering the innards and all the fat which is on the innards, 10 and the two kidneys [along] with the fat that is upon them, which is over the flanks. And he shall remove the diaphragm with the liver, along with the kidneys. 11 And the kohen shall cause it to [go up in] smoke on the altar, as food for the fire, to the Lord. 12 And if his sacrifice is a goat, he shall bring it before the Lord, 13 and he shall lean his hand [forcefully] upon its head and slaughter it before the Tent of Meeting, and Aaron's descendants shall dash its blood upon the altar, around. 14 And from it, he shall bring his offering a fire offering to the Lord [comprised of] the fat covering the innards, and all the fat which is on the innards, 15 and the two kidneys with the fat

באֵשׁ אֵלֶּה חֲטָאתָ: (ט) חֲלָבֹו. הַמּוּצָחֵר שָׂצוֹ, וּמֵהוּ זֶה ה'הֶאֱלִיָּה (יב) לֶחֶם אִשָּׁה לֶחֶ. לֶחֶמוֹ שֶׁל אֵשׁ לְשֵׁם גִּזְוֵה: לֶחֶם. לֶשׁוֹן תְּמִימָה': לְעִמַּת הָעֵצָה. לְמַעַל מִן הַכְּלִיֹּת הַיּוֹעֵזוֹת: מֵאֲכָל, וְכֵן נִשְׁחִיטָהּ עַץ בְּלֶחֶמוֹ (יִרְמִיָּה יא, יט), עֲבָד לְחֶם רַב (דְּוִיָּאל ה, א), לְשִׁחּוֹק עֲשִׂים לְחֶם (קֹהֵלֵת י, ט):

and soul, and that it is his blood that ought to be spilled and his body that ought to be immolated, were it not for the Creator's mercy [chesed], who took from him a substitute.

Nachmanides inquired deeply into the idea of sacrifice, elevating the concept to a sublime mystical height. The requirement to sacrifice flows from the Attribute of Judgment (*midas hadin*). God demands the human burnt offering. The manifestation of God—awesome and all-powerful—negates a world that is sequestered in the borders of otherness and content with the relative and the temporal. *Din* jealously guards the absolute uniqueness of God and demands the annulment of finite independent being. God will not tolerate the arrogant man. Man who has become alienated from his Creator through a horrifying ontic pride must mount the altar of God. The revelation of the *Akeidah* imperative suddenly erupts from the silent twilight of transcendence, addressing the guardian who has betrayed his task and misappropriated his Master's work.

Build an altar. Arrange the wood. Kindle the fire. Take the knife to slaughter your existence for Me. This is the command of the awesome God who suddenly appears out of an absolute separation. This approach is the very foundation of prayer. Man hands himself over to God. He approaches the awesome God, expressing this movement in sacrifice and binding of oneself. (*Worship of the Heart*, pp. 162-163)

די עליהו די על גססניא ונת חצרא די על פקדא על פליתא יעדניה: טו ויסקנון פקנא למדבחה לחם קרבנא לאתקבלא כרענא פל תרבא קדם יי: ז קום עלם לדרתיכון בכל מותבניכון פל תרבא וכל דמא לא תיכלון: א ומליל יי עם משה למימר: ב מלל עם בני ישראל למימר אנש ארי יחוב בשלו מפל פקודיא דיי די לא כשרון לאתעבדא ויעבד מן חד מנהון: ג אם פקנא רבא יחוב לחובת עמא ויקרב על חובתייה די חב תור בר תורי שלים קדם יי לחטאתא: ד וייתי ית תורא לתרע משפן ומנא לקדם יי ויסקוד ית דיה על ריש תורא ויפוס ית תורא קדם יי: ה ויפב פקנא רבא מדמא דתורא ויעל יתיה למשפן ומנא: ו ויטבול פקנא ית אצבעיה בדמא ונדי מן דמא שבע ומניו קדם יי קדם פרוכתא דקודשא: ז ויתו פקנא מן דמא על קרנת מדבח דקטורת בויסמניא קדם יי די במשפן ומנא וית פל דמא דתורא ישוד ליסודא דמדבחה דעלתא די בתרע משפן ומנא: ח וית פל תרב תורא דחטאתא יפרש מגיה ית תרבא דחפי על גזא וית פל תרבא די על גזא:

אשר עלהו אשר על-הפסלים ואת-היתרת על- הכבד על-הפלית יסירנה: טו והקטירם הפהן המזבחה לחם אשה לריח ניחח כל-חלב ליהוה: יז חקת עולם לדרתיכם בכל מושבתיכם פל-חלב וכל-דם לא תאכלו: פ המישי ד א וידבר יהוה אל- משה לאמר: ב דבר אל-בני ישראל לאמר נפש כיי תחטא בשגגה מפל מצות יהוה אשר לא תעשינה ועשה מאחת מהנה: ג אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם והקריב על חטאתו אשר חטא פר בן-בקר תמים ליהוה לחטאת: ד והביא את-הפר אל-פתח אהל מועד לפני יהוה וסמך את-ידו על- ראש הפר ושחט את-הפר לפני יהוה: ה ולקח הפהן המשיח מדם הפר והביא אתו אל-אהל מועד: ו וטבל הכהן את-אצבעו בדם והזה מן-הדם שבע פעמים לפני יהוה את-פני פרכת הקדש: ז ונתן הכהן מן-הדם על-קרנות מזבח קטרת הסמים לפני יהוה אשר באהל מועד ואת | כל-דם הפר ישפך אל-יסוד מזבח העלה אשר-פתח אהל מועד: ח ואת-כל-חלב פר החטאת ירים ממנו את-החלב המכסה על-הקרב ואת פל-החלב אשר על-הקרב:

שנאמר לאשמת [באשמת] העם (פסוק יג) וינעלם דבר מעיני הקהל ועשו. ופשוטו לפי אגדה, כשהכהן גדול חוטא אשמת העם הוא זה, שהן תלויין צו לכפר עליהם ולהתפלל בעדם ונעשה מקולקל: פר. יכול וקן, תלמוד לומר כן, אי צן יכול קטן, תלמוד לומר פר, הא כילד, זה פר צן שלש: (ב) אל אהל מועד. למשכן. וצבית עולמים להיכל: (א) את פני פרכת הקדש. כנגד

(ח) חקת עולם. יפה מפורש צמורה כהניס כל הפסוק הזה: (ב) מכל מצות ה'. פירשו רבותינו אין חטאת צאה אלא על דבר שזדונו לאו וזכרת ושגגתו חטאת: מאחת מהנה. ממקלת אחת מהן, כגון הכותב בשבת שם משמעון נח מנחור דן מדניאל: (ג) אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם. מדרשו, אינו חייב אלא בהעלם דבר עם שגגת מעשה, כמו

You shall not eat any fat or any blood. While detailing the laws of the *korban shelamim*, we are instructed about the prohibitions of eating fat and blood. The Torah is very concerned about our eating habits. The Torah says next to nothing about the essentials of prayer, but there is much detail about what a Jew is allowed to eat. Apparently, it is easier for man

that is upon them, which is over the flanks. And he shall remove the diaphragm with the liver; along with the kidneys he shall remove it. 16 And the kohen shall cause it to [go up in] smoke on the altar, consumed as a fire offering, [with] a pleasing fragrance. All [sacrificial] fat belongs to the Lord. 17 [This is] an eternal statute for all your generations, in all your dwelling places: You shall not eat any fat or any blood.*

4¹ And the Lord spoke to Moses, saying, 2 Speak to the children of Israel, saying: If a person sins unintentionally [by committing one] of all the commandments of the Lord, which may not be committed, and he commits [part] of one of them 3 If the anointed kohen sins, bringing guilt to the people,* then he shall bring for his sin which he has committed, an unblemished young bull as a sin offering to the Lord. 4 And he shall bring the bull to the entrance of the Tent of Meeting before the Lord, and he shall lean his hand [forcefully] upon the bull's head and slaughter the bull before the Lord. 5 And the anointed kohen shall take from the bull's blood and bring it into the Tent of Meeting. 6 And the kohen shall dip his finger into the blood and sprinkle some of the blood seven times before the Lord, before the dividing curtain of the Sanctuary. 7 And the kohen shall place some of the blood on the horns of the incense altar which is in the Tent of Meeting, before the Lord, and he shall pour all the blood of the bull onto the base of the altar [used] for burnt offerings, which is at the entrance of the Tent of Meeting. 8 And all the fat of the sin offering bull he shall separate from it: the fat covering the innards, and all the fat that is on the innards,

מקום קדושה, מכוון כנגד בין הכדים, ולא היו נוגעים דמים צפוכה, ואם נגעו נגעו: (י) ואת כל דם. שְׁיָרֵי הדם: (ח) ואת כל חלב פר. חלבו היה לו לומר, מה תלמוד לומר פר, לרבות פר של יום הכפורים לכליות ולחלבים ויותרת: החטאת. להביא שעירי עבודה זרה לכליות ולחלבים ויותרת: ירים ממנו. מן המזבח, שלא ינתחנו קודם הסרת חלבו. תורת כהנים:

to pray than to abstain from certain foods. Even today, in modern times, man finds it easy to apply himself spiritually but much more difficult to regulate what he eats. He does not object to singing hymns or visiting a sanctuary of prayer. He is ready for cultic performance. But he hates to be told that there are laws governing his body. In the Torah's opinion, it is impossible to hallow and inspire the spirit without including the body. *Sefer Vayikra*, known as the book of *Kedushah* (holiness), is the book that deals with eating habits as well as sexual morality. Physical holiness must precede spiritual ascension. (Boston, 1977)

אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם - If the anointed kohen sins, bringing guilt to the people. Here one sees how enormous and how frightening is the responsibility of the Jewish leader. He is responsible not only for sins committed by the people in public that he can eliminate or change, but even for those committed clandestinely. Sometimes the leader is the sacrifice or offering that *Hakadosh Baruch Hu* demands from the generation. This is the principle of *the death of the righteous is an atonement* (*Tanchuma* [Buber], *Acharei Mos* 10). A leader is responsible for the sins of his community, even for matters of which he is not aware and which, therefore, he cannot correct. There is no mitigating circumstance that may save the leader from being punished. (*The Lord is Righteous*, p. 280)

ט וְאֵת שְׁתֵּי הַפְּלִיֹּת וְאֶת־הַחֹלֶב אֲשֶׁר עָלֵיהֶן אֲשֶׁר
 עַל־הַפְּסָלִים וְאֶת־הַיִּתְרֹת עַל־הַכֶּבֶד עַל־הַפְּלִיֹּת
 יְסִירְנָה: כַּאֲשֶׁר יוֹרֵם מִשׁוֹר זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהַקְטִירִם
 הִכְהִין עַל מִזְבַּח הָעֹלָה: יא וְאֶת־עוֹר הַפֶּה וְאֶת־כָּל־
 בְּשָׂרוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וְעַל־כַּרְעָיו וְקִרְבּוֹ וּפְרָשׁוֹ: יב וְהוֹצִיא
 אֶת־כָּל־הַפֶּה אֶל־מַחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל־מְקוֹם טְהוֹר
 אֶל־שַׁפְּךְ הַדָּשָׁן וְשָׂרַף אֹתוֹ עַל־עֵצִים בְּאֵשׁ עַל־
 שַׁפְּךְ הַדָּשָׁן יִשְׂרָאֵל: פ יג וְאִם כָּל־עֵדֶת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ
 וְנִעְלַם דְּבַר מַעֲיָנִי הַקָּהָל וְעָשׂוֹ אֶחָת מִכָּל־מִצְוֹת
 יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־תַעֲשֶׂינָהּ וְאָשְׁמוּ: יד וְגוֹדְעָה הַחֲטָאת
 אֲשֶׁר חֲטָאוּ עָלֶיהָ וְהַקְרִיבוּ הַקָּהָל פֶּה־בֶן־בְּקָר
 לְחֲטָאת וְהִבִּיאוּ אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד: טו וְסָמְכוּ זִקְנֵי
 הָעֵדָה אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הַפֶּה לִפְנֵי יְהוָה וְשָׁחַט
 אֶת־הַפֶּה לִפְנֵי יְהוָה: טז וְהִבִּיא הַכֹּהֵן הַמְּשִׁיחַ מִדָּם
 הַפֶּה אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד: יז וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶצְבָּעוֹ מִן־הַדָּם
 וְהִזָּה שִׁבְעַת פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה אֶת־פְּנֵי הַפָּרֹכֶת:

ט וְאֵת תְּרֵיתָיו כָּלֶּן וְאֵת תְּרֵבָא דִּי עָלֵיהֶן דִּי
 עַל גְּסָסָא וְאֵת חֲצָרָא דְעַל כְּבֹדָא עַל
 כְּלִיתָא יַעֲדֵנָה: י כִּמְא דִּי מִתְפָּרֵשׁ מִתּוֹר
 נִקְסַת קוֹדֶשִׁיא וְנִסְקִנּוּן פְּתִינָא עַל מִדְּבָחָא
 דְעֹלֹתָא: יא וְאֵת מִשְׁךְ תּוֹרָא וְאֵת כָּל
 בְּסָרְיָה עַל רֵישִׁיָּה וְעַל כַּרְעוּהִי וְגוּיָה
 וְאוּכְלִיָּה: יב וְנִפְקֵי יָת כָּל תּוֹרָא מִבְּרָא
 לְמִשְׁרִיתָא לְאַתְרֵי דְכִּי לְאַתְרֵי בֵּית מִישַׁד
 קְטָמָא וְיוֹקִיד יִתִּיָּה עַל אַעֲיָא בְּאַשְׁתָּא עַל
 אַתְרֵי בֵּית מִישַׁד קְטָמָא יִתּוֹקֵד: יג וְאִם
 כָּל כְּנִשְׂתָּא דְיִשְׂרָאֵל יִשְׁתַּלּוּן וְיְהִי מִכְּסָא
 פְּתִינָמָא מַעֲיָנִי קָהֵלָא וְנִעְבְּדוּן חֵד מִכָּל
 פְּקוּדֵינָא דִּבְנֵי דִּי לֹא כִשְׁרִין לְאַתְעֵבְדָא
 וְיַחֲבֹבּוּן: יד וְתִתְיַדַע חוֹבְתָא דִּי חֲבִי עֲלֵהּ
 וּכְרִבּוּן קָהֵלָא תּוֹרֵי בְּרֵי תוֹרֵי לְחֲטָאתָא
 וְיִיתָנוּן יִתִּיָּה לְקִדְּם מִשְׁכָּן וּמְנָא: טו וְנִסְמְכוּ
 סְבִי כְנִשְׂתָּא יָת יְדֵיהֶן עַל רֵישׁ תּוֹרָא
 קְדָם יְיָ וְנִפּוּס יָת תּוֹרָא קְדָם יְיָ: טז וְנִעַל
 פְּתִינָא רִבָּא מִדְּמָא דְתּוֹרָא לְמִשְׁכָּן וּמְנָא:
 יז וְנִטְבַּל פְּתִינָא אֶצְבָּעֵיהָ מִן דְּמָא וְיִדִּי
 שִׁבְעַת וּמְנִיָּו קְדָם יְיָ קְדָם פְּרֻכְתָּא:

זיהא המקום טהור: מחוץ למחנה. חוץ לשלש ממונות, וצבית
 עולמים חוץ לעיר, כמו שפירשוהו רבותינו במסכת יומא
 וצנאהדרין: אל שפך הדשן. מקום שאופכין צו הדשן המסולק
 מן המזבח, כמו שנאמר (להגן י, ד) וְהִזְיִיא אֶת הַדָּשָׁן אֶל
 מַחוּץ לַמַּחֲנֶה: על שפך הדשן ישרף. שאין תלמוד לומר, אלא
 ללמד שאפילו אין שם דשן: (יג) עדת ישראל. אלו סנהדרין:
 ונעלם דבר. טעו להורות באחת מכל כרימות שצמורה שהוא
 מותר: הקהל ועשו. שעשו צבור על פיהם: (יז) את פני
 הפרכת. ולמעלה (פסוק ו) הוא אומר אֶת פְּנֵי פְרֻכְתָּא,

(כ) כאשר יורם. מאותן אמורין המפורשין בשור זבח השלמים,
 וכי מה פירש צנחה השלמים שלא פירש כאן, אלא להקישו
 לשלמים, מה שלמים לשמן אף זה לשמו, ומה שלמים שלום
 לעולם אף זה שלום לעולם. וצחסיטת קדשים מזריכו ללמוד
 הימנו שאין למדין למד מן הלמד בקדשים. צפרק אחיהו מקומן:
 על הכזב על הכליות. על ראשו ועל כרעיו. כולן לשון תוספת
 הן, כמו מלכד: (יז) אל מקום טהור. לפי שיש מחוץ לעיר
 מקום מוכן לטומאה להשליך אצנים מנוגעות (להגן יד, מ)
 וצבית הקצרות, הוצרך לומר מחוץ למחנה זה שהוא חוץ לעיר

— The anointed kohen shall bring some of the bull's blood. When delineating the specifications for this special sacrifice, the *par he'elam davar shel tzibur*, the Torah says the person who brings the offering is the *Kohen Mashiach* (the *Kohen Gadol* who was anointed with the special anointing oil during the First Temple era). There seems to be a disagreement among the *rishonim* whether this *par he'elam davar shel tzibur* would be invalidated if it were to be offered by any kohen other than a *Kohen Mashiach*, or whether it is merely a *din lechatchilah*, meaning that post facto (*bediavad*) the offering would be valid.

9 and the two kidneys [along] with the fat that is on them, which is on the flanks; and the diaphragm with the liver, along with the kidneys, he shall remove it, 10 just as was separated from the bull [sacrificed as] a peace offering, the kohen shall then cause them to [go up in] smoke on the altar [used] for burnt offerings. 11 [He shall then take] the bull's skin and all of its flesh, along with its head and along with its legs, its innards and its waste matter. 12 He shall take out the entire bull to a clean place outside the camp, [namely,] to the ash depository, and he shall burn it in fire on wood. Thus, it shall be burnt in the ash depository. 13 And if the entire community of Israel errs because a matter was hidden from the eyes of the congregation, and they commit one of all of all the commandments of the Lord, which may not be committed, incurring guilt; 14 When the sin which they had committed becomes known, the congregation shall bring a young bull as a sin offering. They shall bring it before the Tent of Meeting. 15 The elders of the community shall lean their hands [forcefully] upon the bull's head, before the Lord, and one shall slaughter the bull before the Lord. 16 The anointed kohen shall bring some of the bull's blood* into the Tent of Meeting, 17 and the kohen shall dip his finger from the blood, and sprinkle [it] seven times before the Lord, before the dividing curtain.

משל למלך שסרחה עליו מדינה, אם מעוטה סרחה פמליא   אף כאן כשחטא כהן משיח עדיין שם קדושת המקום על
 שלו מתקיימת, ואם כולה סרחה אין פמליא שלו מתקיימת.   המקדש, משחטאו כולם חס ושלוס נסתלקה הקדושה:

Ri, as quoted in *Tosafos in Maseches Yoma* (57a s.v. איני), and Ram, as quoted in *Tosafos in Maseches Kidushin* (36b s.v. אי דפנים), maintain that the requirement is only a *din lechatchilah*, and even a regular kohen may bring this *korban bediavad*. *Tosafos* bring support to this supposition from a *derashah* found in *Toras Kohanim* (*Vayikra parashah* 3:6). However, Rashi in *Kiddushin* (*ibid.*) seems to maintain that the Kohen Mashiach's participation is a requirement even *bediavad*, a position based on the simple reading of the Gemara there, which seems to be at odds with *Toras Kohanim*.

Maimonides seems to have an opinion that differs from both Rashi and *Tosafos*. He strangely omits this requirement entirely, suggesting that the *par he'elam davar* need not be brought by a Kohen Mashiach at all. This seemingly novel position of Maimonides is understandable in light of the words he uses to describe how another similar *korban* is brought—the *par Kohen Mashiach*, the sacrifice of a Kohen Mashiach who himself sins (see above, verses 3-12). In *Hilchos Ma'aseh Hakorbanos* (5:15), Maimonides writes: *The bull of the Kohen Mashiach...the kohen himself receives its blood and sprinkles from it inside [the Sanctuary]. And if a regular kohen receives and sprinkles, it is still valid.* It seems that according to Maimonides, the reason the Torah requires a Kohen Mashiach to perform the offering of a *par Kohen Mashiach* is not necessarily due to the special status of Kohen Mashiach or because the procedure requires it. Rather, it is appropriate that the Kohen Mashiach himself performs this offering for purposes of his own atonement. Maimonides, therefore, maintains that there is no need for a Kohen Mashiach to sacrifice the *par he'elam davar shel tzibur* at all, since this sacrifice comes to atone for a communal sin, not the Kohen Mashiach's own individual sin. It is not he alone who requires atonement: this *korban* is brought on behalf of all Klal Yisrael. (*Kuntras B'inyan Avodas Yom HaKippurim*, pp. 108-110)

יח וּמִן־הַדָּם יִתֵּן | עַל־קַרְנֵת הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה
 אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל־הַדָּם יִשְׁפֹךְ אֶל־יִסּוּד
 מִזְבֵּחַ הָעֹלָה אֲשֶׁר־פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: יט וְאֵת כָּל־
 חֵלְבוֹ יָרִים מִמֶּנּוּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ: כ וְעָשָׂה לֶפָר
 כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לֶפָר הַחֲטָאֹת כִּן יַעֲשֶׂה־לוֹ וְכִפֹּר עֲלֵהֶם
 הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לָהֶם: כא וְהוֹצִיא אֶת־הַפָּר אֶל־מַחוּץ
 לַמַּחֲנֶה וְשָׂרַף אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר שָׂרַף אֵת הַפָּר הַרְאִשׁוֹן
 חֲטָאֹת הַקֹּהֵל הוּא: פ כב אֲשֶׁר נָשִׂיא יִחָטָא וְעָשָׂה
 אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהָיו אֲשֶׁר לֹא־תַעֲשִׂינָהּ
 בְּשִׁגְגָה וְאִשָּׁם: כג או־הוֹדַע אֱלֹוֹ חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא
 בָּהּ וְהִבִּיא אֶת־קִרְבָּנוֹ שְׂעִיר עִזִּים זָכָר תָּמִים:
 כד וְסָמַךְ יָדוֹ עַל־רֹאשׁ הַשְּׂעִיר וְשָׁחַט אֹתוֹ בַּמָּקוֹם
 אֲשֶׁר־יִשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה לִפְנֵי יְהוָה חֲטָאֹת הוּא:
 כה וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּם הַחֲטָאֹת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־
 קַרְנֵת מִזְבֵּחַ הָעֹלָה וְאֶת־דָּמוֹ יִשְׁפֹךְ אֶל־יִסּוּד מִזְבֵּחַ
 הָעֹלָה: כו וְאֵת־כָּל־חֵלְבוֹ יִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ כַּחֲלֵב זֶבַח
 הַשְּׁלָמִים וְכִפֹּר עֲלָיו הַכֹּהֵן מִחֲטָאתוֹ וְנִסְלַח לוֹ: פ שִׁשִּׁי
 כז וְאִם־נִפְשׁ אַחַת תַּחֲטָא בְּשִׁגְגָה מֵעַם הָאָרֶץ
 בְּעִשְׂתָּהּ אַחַת מִמִּצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־תַעֲשִׂינָהּ
 וְאִשָּׁם: כח אוֹ הוֹדַע אֱלֹוֹ חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְהִבִּיא
 קִרְבָּנוֹ שְׂעִירֵת עִזִּים תְּמִימָה נִקְבָּה עַל־חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר
 חָטָא: כט וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחֲטָאֹת וְשָׁחַט
 אֶת־הַחֲטָאֹת בַּמָּקוֹם הָעֹלָה: ל וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ
 בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קַרְנֵת מִזְבֵּחַ הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־דָּמָהּ
 יִשְׁפֹךְ אֶל־יִסּוּד הַמִּזְבֵּחַ: לא וְאֵת־כָּל־חֵלְבֵהּ יִסֹּר
 כַּאֲשֶׁר הוֹסֵר חֵלֶב מֵעַל־זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן
 הַמִּזְבֵּחַ לְרִיחַ נִיחַח לַיהוָה וְכִפֹּר עֲלָיו הַכֹּהֵן וְנִסְלַח
 לוֹ: פ לב וְאִם־כִּבְשִׁי יִבִּיא קִרְבָּנוֹ לְחֲטָאֹת נִקְבָּה
 תְּמִימָה יְבִיאָנָה: לג וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחֲטָאֹת
 וְשָׁחַט אֹתָהּ לְחֲטָאֹת בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה:

יח וּמִן־הַדָּמָא יִתֵּן עַל קַרְנֵת מִדְּבָחָא דִּי
 קָדָם יי דִּי בְּמִשְׁכַּן זִמְנָא וְנִת כָּל דְּמָא יִשׁוּד
 לִיסוּדָא דְּמִדְּבָחָא דְּעֹלְתָא דִּי בְּתַרְע מִשְׁכַּן
 זִמְנָא: יט וְנִת כָּל תְּרַבִּינָה יִפְרֵשׁ מִגִּיחַ
 וְיִסַּק לְמִדְּבָחָא: כ וְיַעֲבֵד לְתוֹרָא כְּמָא דִּי
 עֲבַד לְתוֹרָא דְּחֲטָאֹתָא כִּן יַעֲבֵד לִיהּ
 וְיִכְפֹּר עֲלֵיהוֹן כְּהֵנָּה וְיִשְׁתַּבֵּחַ לְהוֹן:
 כא וְיִפַּק יֵת תּוֹרָא לְמִבְרָא לְמִשְׁרֵיתָא
 וְאֹקִיד וְתִיבָה כְּמָא דִּי אֹקִיד יֵת תּוֹרָא
 כְּדִמְאָה חֲטָאֹת קֹהֵל הוּא: כב אִם רִבָּא
 יְחֹוב וְיַעֲבֵד חֹד מִכָּל כְּפִוּדָא דִּין אֱלֹהִיחַ
 דְּלָא כְּשֵׁרִין לְאֶתְעַבְדָּא בְּשִׁלּוֹ וְיְחֹוב:
 כג אוֹ אֶתְיַדַּע לִיהּ חוֹבְתִיחַ דִּי חֵב כַּה
 וְיִוְתִי יֵת קִרְבְּנִיחַ צְפִיר בַּר עִזִּין דְּכַר
 שְׁלִים: כד וְיִסְמֹךְ יְדֵיחַ עַל רִישָׁא
 דְּצִפְרִיָּא וְיִכּוֹס וְתִיבָה בְּאֶתֵר דְּיִכּוֹס יֵת
 עֹלְתָא לְקָדָם יי חֲטָאֹתָא הוּא: כה וְיִסַּב
 כְּהֵנָּה מִדְּמָא דְּחֲטָאֹתָא בְּאֶצְבָּעִיחַ וְיִתֵּן
 עַל קַרְנֵת מִדְּבָחָא דְּעֹלְתָא וְיֵת דְּמִיחַ יִשׁוּד
 לִיסוּדָא דְּמִדְּבָחָא דְּעֹלְתָא: כו וְנִת כָּל
 תְּרַבִּינָה יִסַּק לְמִדְּבָחָא כְּתַרְבַּב נְכַסְתַּ
 קוּדְשִׁיָּא וְיִכְפֹּר עֲלוּהִי כְּהֵנָּה מִחוֹבְתִיחַ
 וְיִשְׁתַּבֵּחַ לִיהּ: כז וְאִם אֲנִשׁ חֹד יְחֹוב בְּשִׁלּוֹ
 מְעִמָּא דְּאַרְעָא בְּמַעֲבְדָּה חֹד מִכְּפִוּדָא דִּין
 דְּלָא כְּשֵׁרִין לְאֶתְעַבְדָּא וְיְחֹוב: כח אוֹ
 אֶתְיַדַּע לִיהּ חוֹבְתִיחַ דִּי חֵב וְיִוְתִי קִרְבְּנִיחַ
 צְפִירֵת עִזִּין שְׁלִמְתָּא נְקִיבָתָא עַל חוֹבְתִיחַ
 דִּי חֵב: כט וְיִסְמֹךְ יֵת יְדֵיחַ עַל רִישׁ
 חֲטָאֹתָא וְיִכּוֹס יֵת חֲטָאֹתָא בְּאֶתֵר
 דְּעֹלְתָא: ל וְיִסַּב כְּהֵנָּה מִדְּמָהּ בְּאֶצְבָּעִיחַ
 וְיִתֵּן עַל קַרְנֵת מִדְּבָחָא דְּעֹלְתָא וְנִת כָּל
 דְּמָהּ יִשׁוּד לִיסוּדָא דְּמִדְּבָחָא: לא וְנִת כָּל
 תְּרַבִּינָה יַעֲדִי כְּמָא דִּי מִתְעַדָּא תְּרַבַּב מֵעַל
 נְכַסְתַּ קוּדְשִׁיָּא וְיִסַּק כְּהֵנָּה לְמִדְּבָחָא
 לְאֶתְמַבְלָא כְּרַעְוָא קָדָם יי וְיִכְפֹּר עֲלוּהִי
 כְּהֵנָּה וְיִשְׁתַּבֵּחַ לִיהּ: לב וְאִם אִמִּיר יִוְתִי
 קִרְבְּנִיחַ לְחֲטָאֹתָא נְקִיבָא שְׁלִמְתָּא וְיִתְנָה:
 לג וְיִסְמֹךְ יֵת יְדֵיחַ עַל רִישׁ חֲטָאֹתָא וְיִכּוֹס
 יֵתָּהּ לְחֲטָאֹתָא בְּאֶתֵרָא דִּי יִכּוֹס יֵת עֹלְתָא:

18 And he shall then place some of the blood on the horns of the altar that is before the Lord in the Tent of Meeting. And then he shall pour all the blood onto the base of the altar [used] for burnt offerings, which is at the entrance to the Tent of Meeting. 19 And he shall separate all its fat from it and cause it to [go up in] smoke on the altar. 20 He shall do to the bull just as he did to the bull of the sin offering thus he shall do to it. Thus the kohen shall make atonement for them [the community], and they will be forgiven. 21 And he shall take the bull outside the camp and burn it, just as he burned the first bull. It is a sin offering for the congregation. 22 If a leader [of Israel] sins and unintentionally commits one of all the commandments of the Lord, which may not be committed, incurring guilt; 23 if his sin that he has committed is made known to him, then he shall bring his offering: an unblemished male goat. 24 And he shall lean his hand [forcefully] upon the goat's head and slaughter it in the place where he slaughters burnt offerings, before the Lord. It is a sin offering. 25 And the kohen shall take some of the blood of the sin offering with his finger, and place [it] on the horns of the altar [used] for burnt offerings. And then he shall pour its blood onto the base of the altar [used] for burnt offerings. 26 And he shall cause all its fat to [go up in] smoke on the altar, just like the fat of the peace offering. Thus the kohen shall make atonement for his sin, and he will be forgiven. 27 If one person of the people of the land commits a sin unintentionally, by his committing one of the commandments of the Lord which may not be committed, incurring guilt; 28 if his sin that he committed is made known to him, he shall bring his sacrifice: an unblemished female goat, for his sin that he committed. 29 And he shall lean his hand [forcefully] on the head of the sin offering, and he shall slaughter the sin offering in the place of the burnt offering. 30 And the kohen shall take some of its blood with his finger, and place [it] on the horns of the altar [used] for burnt offerings. And then he shall pour all of its [remaining] blood at the base of the altar. 31 And he shall remove all of its fat, just as the fat was removed from the peace offering. The kohen shall then cause it to [go up in] smoke on the altar, as a pleasing fragrance to the Lord. Thus the kohen shall make atonement for him, and he will be forgiven. 32 If he brings a sheep for his sin offering, he shall bring an unblemished female. 33 He shall lean his hand [forcefully] upon the head of the sin offering and slaughter it as a sin offering in the place where he slaughters the burnt offering.

שהנשיא שלו נותן לב להציא כפרה [קרבן] על שגגתו, קל וחומר שמתחרט על זדונוטיו: (ב) או הודיע. כמו אם הודיע (הדבר). הרבה יאוי יש משמשין בלשון [במקום] אם, ואם במקום או, וכן או נודע פי שור נָגַח הוא (שמות כה, ל): הודיע אליו. כשחטא היה סבור שהוא היטר ולאחר מכתן נודע לו שאסור היה: (ד) במקום אשר יחטר את העלה. בלשון שהוא מפורש בעולה: חטאת הוא. לשמו כשר שלא לשמו פסול: (ה) ואת דמו. שְׁיָרֵי הדם: (ו) כחלב זבח השלמים. כאותן אימורין המפורשים בעו האמור אלל שלמים: (ז) כאשר הובר חלב מעל זבח השלמים. כאימורי עו האמורים בשלמים: (ח) ושחט אותה להטאת. שתהא שחטתה לשם טעאת:

(י) יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד. זה יסוד מערבי שהוא כנגד הפתח: (יב) ואת כל חלבו ירים. אף על פי שלא פירש כאן יותרת ושתי כליות, למדין הם מיעשה לפר כאשר עשה וגו'. ומפני מה לא נתפרשו בו, תנא דבי ר' ישמעאל משל למלך שזעם על אוהבו ומיעט בפרחונו מפני חיבתו: (יג) ועשה לפר. זה: כאשר עשה לפר החטאת. כמו שפורש צפר כהן משית, להציא יותרת ושתי כליות שפירש שם מה שלא פירש כאן, ולכפול במצות העבודות ללמד שאם חקר אחת מכל המתנות פסול, לפי שמנינו צייתין על המוצא החיון שנתן צמתנה אחת פֶּפֶר, הוכרן לומר כאן שמתנה אחת מהן מעכבת: (יד) אישר נשיא יחטא. לשון אשרי, אשרי הדור

לד ויסב פהנא מדמא דחטאתא באצבעיה ויתן על קרנת מדבחה דעלתא וית כל דמה ישוד ליסודא דמדבחה: לה וית כל תרפה יעדי כמא די מתעדא תרב אמרא מנכסת קודשיא ויסב פהנא יתהון למדבחה על קרבנא דין ויכפר עלוהי פהנא על חובתיה די חב וישתבם ליה: א ואנש ארי יחוב וישמע קל מזמי והוא סהיד או חזא או ידע אם לא יחוי ויכפל חוביה: ב או אנש די יקרב בקל מדעם מסאב או בנבלת חיתא מסאבא או בנבלת בעירא מסאבא או בנבלת רחשא מסאב ויהי מכסא מניה והוא מסאב וחק: ג או ארי יקרב בסואבת אנשא לכל סובתיה די יסתאב בה ויהי מכסא מניה והוא ידע וחק: ד או אנש ארי יקום לפרשא בספון לאבאשא או לאוטבא לכל די יפרש אנשא בקיום ויהי מכסא מניה והוא ידע וחק לחדא מאליו: ה ויהי ארי יחוב לחדא מאליו וינדי די חב עלה: ו ויתתי ית אשמייה קדם יי על

לד ולקח הפהו מדם החטאת באצבעו ונתן על-קרנת מזבח העלה ואת-כל-דמה ישפך אל-יסוד המזבח: לה ואת-כל-חלבה יסיר כאשר יוסר חלב-הכֶּשֶׁב מזבח השלמים והקטיר הפהו אתם המזבחה על אשי יהוה וכפר עליו הפהו על-חטאתו אשר-חטא ונסלח לו: פ ה א ונפש כי-תחטא ושמעה קול אלה והוא עד או ראה או ידע אם-לוא יגיד ונשא עונו: ב או נפש אשר תגע בכל-דבר טמא או בנבלת חיה טמאה או בנבלת בהמה טמאה או בנבלת שרץ טמא ונעלם ממנו והוא טמא ואשים: ג או כי יגע בטמאת אדם לכל טמאתו אשר יטמא בה ונעלם ממנו והוא ידע ואשים: ד או נפש כי תשבט לבטא בשפתים להרע | או להיטיב לכל אשר יבטא האדם בשבעה ונעלם ממנו והוא ידע ואשים לאחת מאלה: ה והיה כי-יאשים לאחת מאלה והתודה אשר חטא עליה: ו והביא את-אשמו ליהוה על

מקדש: (א) בשומאת אדם. זו טומאת מת: לכל שומאתו. לרבות טומאת מגע זבין וזבות: אשר ישמא. לרבות הנוגע צצועל נדה: בה. לרבות צולע נצלת עוף טהור: ונעלם. ולא ידע [והוא ידע], ששכח הטומאה: ואשים. באכילת קודש או צביאת מקדש: (ד) בשפתים. ולא כל: להרע. לעזמו: או להיטיב. לעזמו, כגון אוכל ולא אוכל אישן ולא אישן: לכל אשר יבטא. לרבות לשעבר: ונעלם ממנו. ועבר על שזעמו. כל אלה בקרבן עולה ויורד כמפורש כאן, אבל שזעוה שיש זה כפירת ממון אינה בקרבן זו אלא באשם (להלן פסוקים נד-ה):

(ה) כאשר יוסר חלב הכשב. שנתרצו אימוריו באליה, חף מטאת כשהיא צאה כצעה טעונה אליה עם האימורין: על אשי ה'. על מדורות האש העשויות לשם. פואילי"ש צלע"ז: (ב) ושמעה קול אלה [והוא עד]. דבר שהוא עד צו, שהשזיעוהו שזעוה שאם יודע לו צעות שיעיד לו: (ג) או נפש אשר תגע וגו'. ולאחר הטומאה הזו יאכל קדשים או יכנס למקדש, שהוא דבר שזדונו כרת. במסכת שזעוה נדרש קן: ונעלם ממנו. הטומאה: ואשים. באכילת קודש או צביאת

— whatever a man may express in an oath. A passage in Shevuos 26a states that a shevuah made under duress is invalid. The individual's true intent must be present for the shevuah to be binding. The fragment of the verse אֲשֶׁר יִבְטֵא הָאָדָם בִּשְׁבָעָה implies that before one makes a shevuah obligation, the complete person, the entire individual, must take on the obligation.

Man sometimes assumes commitments that under normal circumstances he would never accept—obligations that will affect the rest of his life. The “real” individual did not make these agreements; “someone else” made them.

34 And the kohen shall take some of the blood of the sin offering with his finger and place [it] on the horns of the altar [used] for burnt offerings. And then he shall pour all of its blood onto the base of the altar. 35 And he shall remove all its fat, just as the sheep's fat is removed from the peace offering. The kohen shall then cause them to [go up in] smoke on the altar, upon the fires for the Lord. Thus the kohen shall make atonement for him, for his sin which he committed, and he will be forgiven.

5¹ If a person sins, whereby he accepts an oath, and he is a witness [to some matter] by seeing or knowing [it], yet he does not testify, he shall bear his transgression; 2 Or if a person touches anything unclean, whether it is the carcass of an unclean wild animal, or the carcass of an unclean domestic animal, or the carcass of an unclean creeping animal, and it was hidden from him, he incurs guilt. 3 Or if he touches the uncleanness of a human, with any uncleanness through which he may become defiled, and it is hidden from him and [later] he knows, he has incurred guilt; 4 Or if a person swears, expressing with [his] lips to do harm or to do good, whatever a man may express in an oath,* and it is hidden from him and [later] he knows, he is guilty in any one of these cases. 5 And it shall be, when someone incurs guilt in any one of these cases, that he shall confess the sin which he had committed,* 6 and he shall bring his guilt

Many European Jewish immigrants with strong religious backgrounds abandoned religion after immigrating to America. When I asked them why, they answered that in Europe they were different people. A sinner is possessed with a *dybbuk* that must be exorcised.

King Saul is a prime example. Saul truly was a great king, but as the verse says, an “evil spirit” forced him to act wickedly (see *I Sam.* 16:14). The true King Saul was free of sin.

There is a popular saying in Yiddish that can be used to illustrate this point. After a person realizes that he has made a terrible mistake, he asks himself, “*Vu bin ich geven yemelt*, where was I then?” He is asking, in essence, where was my true “I.” Someone else, disguised as myself, did this.

The purpose of every leader is to appeal to the good that is in man, to speak to the hidden person. One of Hasidism's greatest contributions to Judaism is the notion that everyone can feel holiness. A Jew always has within him something that can be saved, and this fundamental tenet must not be lost from our present-day consciousness. (*Derashot Harav*, pp. 94-102)

וְהִתְנַדָּה אֲשֶׁר הִטָּא עָלָיָהּ - *he shall confess the sin which he had committed*. There are two types of confession: The *vidui* that one says at the time that he repents, and the *vidui* of Yom Kippur regarding sins for which he has already repented. Every time that one recites *vidui*, he must invoke these earlier sins. In a similar way, when one praises God for something, he must invoke the other good-nesses that He has bestowed. Thus, in *Birkas Hamazon*, we include the *berachah* of *Hatov Vehameitiv* for all the good God does for us. (*Divrei Harav*, p. 287)

Maimonides ruled that repentance is incomplete if *vidui* has not been recited. A basic principle in the laws of property is words that are in the heart, that is, ideas that remain unarticulated, are not words at all and are of no significance. Feelings, emotions, thoughts and ideas crystallize only after explicit verbal expression. A man knows and thinks many ideas which he cannot bring to his lips. Man can construct many psychological defenses within himself, refusing to acknowledge harsh reality. *Vidui* forces man to admit the facts as they really are, to express the painful truth.

חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא נִקְבָּה מִן־הַצֵּאן כְּשֶׁבַח אֹר־
 שְׁעִירַת עֲזִים לְחַטָּאת וְכִפֹּר עָלָיו הִכְהֵן מִחַטָּאתוֹ:
 וְאִם־לֹא תִגִּיעַ יָדוֹ דֵּי שָׁהּ וְהִבִּיא אֶת־אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר
 חָטָא שְׁתֵּי תָרִים אֹר־שֶׁנִּי בְנֵי־יוֹנָה לִיהוּה אֶחָד
 לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה: ה וְהִבִּיא אֶתֶם אֶל־הַכֹּהֵן

חובתיה די קב נקובתא מן ענא אמרתא
 או צפירת עזין לחטאתא וכפר עלוהי
 כהנא מחובתיה: ו ואם לא תמטי ידיה
 כמפת שיתא וייתי ית חובתיה די קב
 תרתין שפנינין או תרין בני יונה קדם יי חד
 לחטאתא וחד לעלתא: ה וייתי יתהון לות

A passage in *Maseches Kesubos* (104a) relates this idea. After the passing of Rabbi Judah HaNasi, the preeminent rabbinic leader in the Tannaitic period, an informal edict was promulgated: *Whoever states that Rebbe died shall be impaled with a sword.* The stark reality of his death was so painful that one could not even bring himself to hear the truth expressed verbally. Man buries the truth as long as that truth is not verbalized.

Many *mitzvos* in the Torah involve an objective act coupled with a subjective component. The recitation of the *Shema*, for example, involves both the act of recitation as well as the proper intention: accepting the yoke of the Kingdom of Heaven. Similarly, *vidui* constitutes the specific action (*ma'aseh*) behind the fulfillment (*kiyum*) of the *mitzvah* to repent. (*On Repentance*, pp. 100-105)

— And the kohen shall make atonement from his sin. A Mishnah in *Maseches Yoma* (85b) explains that if one violates a precept the penalty of which is the offering of a sacrifice, he receives expiation as soon as the sacrifice is offered. Rashi is troubled by the obvious question of why the Mishnah does not explicitly state that the sacrifice is effective as atonement only if the donor repents for the sin. He answers that presumably the donor has repented, for otherwise he would not have offered the sacrifice.

According to Rashi, even a sacrifice not accompanied by full resolve to mend one's ways is effective, since the mere fact that he is making the offering denotes the requisite level of remorse the sinner must go through. A *korban* is voluntarily offered by the sinner. The sinner must go through the lengthy process of selecting an animal and transporting it to Jerusalem. If the sinner had been completely unconcerned regarding his misdeed, he would not have gone through the trouble of offering a *korban*. Obviously, something bothered the sinner and troubled his mind. He was concerned, but he was incapable of translating that feeling of guilt into complete *teshuvah*. He merely experienced *hirhur teshuvah*, a spark of repentance.

Hirhur teshuvah means that the sinner is troubled by the sin. His guilt keeps him awake at night. There is a large gulf separating *hirhur teshuvah* from complete *teshuvah*. Yet, Rashi maintains that even *hirhur teshuvah* enables the donor of a *korban* to obtain the atonement afforded by the sacrifice. Though his remorse does not measure up to the standards of *teshuvah*, nonetheless, the fact that the sinner offered the *korban* reflects *hirhur teshuvah*, and that is sufficient to provide atonement. The *korban* is therefore accepted and atonement is attained.

Maimonides, on the other hand, writes: *Those who offer sacrifices in expiation for their sins are not granted atonement with their sacrifice unless they first repent* (*Hilchos Teshuvah* 1:1). The prophet Isaiah exhorted the people with the words, *Of what use are your many sacrifices to Me?* (Is. 1:11), suggesting that the people did not engage in repentance upon offering their sacrifices.

offering to the Lord for his sin which he had committed, a female [animal] from the flock either a sheep or a goat, for a sin offering. And the kohen shall make atonement from his sin.* 7 But if he cannot afford a sheep, he shall bring as his guilt offering for that [sin] that he had committed, two turtle doves or two young doves before the Lord, one for a sin offering, and one for a burnt offering.* 8 He shall bring them to the kohen,

According to Maimonides, a *korban* provides atonement only if it is accompanied by *teshuvah* and confession. *Teshuvah* as a thought, as an attitude, is insufficient. *Teshuvah* must be verbalized and formulated through confession. (Undated Lecture)

וְאֶחָד לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה - one for a sin offering, and one for a burnt offering. *Toras Kohanim* (Vayikra, dibura dechovah, parashah 10, perek 18) derives a *halachah* from these words regarding one who is obligated to bring this paired bird offering who dies after he has designated one bird to be brought as the *chatas*, but before he had the chance to designate a second bird as an *olah*. In this case, *Toras Kohanim* says, his heirs are obligated to bring the second bird offering as an *olah* to complete the deceased man's double-bird offering obligation (known as a *ken*). *Tosafos* in *Maseches Menachos* (4b s.v. lo) quote and reject another version (*girsas*) of *Toras Kohanim* that includes the complementary case, where a man sacrifices one bird as an *olah* but then dies before he had the chance to offer the *chatas*, and rules that his heirs are obligated to offer the second bird as his *chatas* offering. *Tosafos* reject the veracity of this *girsas*, based on a *halachah leMoshe miSinai* dictating that an animal designated as a *korban chatas* whose owner dies before offering it as a sacrifice must be killed but not sacrificed (*Bava Kama* 110b). Therefore, say *Tosafos*, it would be impossible to obligate a deceased man's children to offer a bird to complete their father's obligation to bring a *korban chatas*.

Rosh, in his commentary to the Mishnah in *Maseches Kinim* (2:5), cites Rabbeinu Yaakov of Orleans who attempts to reconcile the second version of *Toras Kohanim* and resolve the question raised by *Tosafos*. He suggests that the *halachah* that we put the *chatas* of a deceased person (*chatas shemeisu be'aleha*) to death applies only to an animal *chatas*, but not to a *chatas ha'of*, a bird *chatas*, which can in fact be sacrificed posthumously.

However, this raises an additional difficulty. Even if Rabbeinu Yaakov's assertion would be correct (that the rule of *chatas shemeisu be'aleha* does not apply to a bird), how is it possible to actually offer a *chatas* for a deceased person, in light of the principle of *ein kapparah lemeisim*, literally, "there is no atonement for the deceased." Since a *chatas* cannot be brought as a *korban nedavah* (a voluntary sacrifice), but only when required to achieve atonement, this would seem to preclude offering a *korban chatas* for a dead person. Furthermore, on what basis would one distinguish between a bird and animal in regard to the rule of *chatas shemeisu be'aleha*?

The Gemara in *Maseches Kerisos* (9a) states a rule in regard to all paired bird offerings: *it is not possible to offer a single bird [without its pair]*. *Sifri* (*Bamidbar*, piska 108) seems to imply that this rule does not only prohibit the offering of a single bird, but it also tells us that the sacrifice of a *ken* must follow a specific protocol, whereby the pair is comprised of a *chatas* and an *olah*. Therefore, if one offers one bird as an *olah*, it is automatically required that a second one be brought as a *chatas*. This would mean that, when the *chatas* offering is part of a *ken*, the *chatas* bird has a unique status

כִּהְנָא ויקרב ית די לחטאתא קדמיתא וימלוך ית רישיה מלקבל קדליה ולא יפרש: ט ונדי מדמא דחטאתא על פתל מדפקא ודאשתאר בדמא ותמצי ליסודא דמדפקא חטאתא הוא: י וית תנגנא יעבד עלתא פדחוי וכפר עלוהי כהנא מחובתיה די חב וישתבק ליה: יא ואם לא תדבק נדיה לתרתין שפנינן או לתרין בני יונה וייתי ית קרבניה די חב חד מן עשרא בתלת סאין סלתא לחטאתא לא ישוי עלה משקחא ולא יתן עלה לבנתא ארי חטאתא היא: יב וייתנה לנת כהנא ויקמוץ כהנא מנה מל קמציה ית אדפרתיה ויסק למדפקא על קרבניה דין חטאתא היא: יג וכפר עלוהי כהנא על חובתיה די חב מדמא מאלין וישתבק ליה ויתחי לכהנא כמנחתא: יד ומליל יי עם משה למימר: טו אנש ארי ישפר שפר ויחוב בשלו מקודשניא דין וייתי ית אשמייה קדם יי דבר שלים מן ענא בפרקניה כפר סלעיו בסלעי קודשא לאשמיא:

והקריב את אשר לחטאת ראשונה ומלך את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל: ט והזה מדם החטאת על-קיר המזבח והנשאר בדם ימצה אל-יסוד המזבח חטאת הוא: י ואת-השני יעשה עלה כמשפט וכפר עליו הכהן מחטאתו אשר-חטא ונסלח לו: ס שביעי יא ואם-לא תשיג ידו לשתי תרים או לשני בני-יונה והביא את-קרבנו אשר חטא עשירת האפה סלת לחטאת לא-ישים עליה שמן ולא-יתן עליה לבנה כי חטאת הוא: יב והביאה אל-הכהן וקמץ הפהו | ממה מלוא קמצו את-אזפרתה והקטיר המזבחה על אשני יהוה חטאת הוא: יג וכפר עליו הכהן על-חטאתו אשר-חטא מאחת מאלה ונסלח לו והיתה לפהו כמנחה: ס יד וידבר יהוה אל-משה לאמר: טו נפש כיתמעל מעל וחטאה בשגגה מקדשי יהוה והביא את-אשמו ליהוה איל תמים מו-הצאן בערבך כספ-שקלים בשקל-הקדש לאשם:

(ח) חטאת הוא. לשמה כשרה שלא לשמה פסולה: (י) כמשפט. כדת האמורה בעולת העוף של נדבה זרע הפרשה: (יא) כי חטאת הוא. ואין צדין שיהא קרבנו מהודר: (יב) חטאת היא. נקמנה ונקטרה לשמה כשרה שלא לשמה פסולה: (יג) על חטאתו אשר חטא. כאן שינה הכתוב, שהרי בעשירות וזבלות נאמר 'מחטאתו', וכאן צליל ללות נאמר 'על חטאתו', דקדקו רבותינו מכאן שאם חטא כשהוא עשיר והפריש מעות

(ט) והקריב את אשר לחטאת ראשונה. חטאת קודמת לעולה. למה הדבר דומה, לפרקליט שנכנס לרשות, רצה פרקליט נכנס דורון אחריו: ולא יבדיל. אינו מולק אלא סימן אחד: עורף. הוא גובה הראש המשופע לנגד הזואר. מול עורף, מול הרואה את העורף, והוא אורך כל אחורי הזואר: (ט) וחזה מדם החטאת. בעולה לא הטעין אלא מנא, וזכטאת הזאה ומנא, אוחז בעורף ומחזו והדס ניחז והולך למזבח:

which differs from other *chatas* offerings. Normally, a *korban chatas*—which cannot be offered as a *nedavah*—may be brought only if its offering would serve as a *kapparah*, an atonement for its owner. Yet in this case, because of the concurrent offering of the *olah* bird, there is an independent obligation to offer a bird *chatas* based on the *kinnim* protocol, unrelated to the requirement to achieve atonement.

who shall first offer up that [bird] which is [designated] for the sin offering. He shall cut its head [by piercing with his nail] opposite the back of its head, but shall not separate [it]. 9 He shall sprinkle from the blood of the sin offering on the wall of the altar, and the remainder of the blood shall be pressed out onto the base of the altar. It is a sin offering. 10 And he shall offer up the second one as a burnt offering, according to the law. Thus the kohen shall make atonement for him, from his sin which he had committed, and he shall be forgiven. 11 But if he cannot afford two turtle doves or two young doves, then he shall bring as his sacrifice for his sin one tenth of an ephah of fine flour for a sin offering. He shall not put oil over it, nor shall he place frankincense upon it, for it is a sin offering. 12 He shall bring it to the kohen, and the kohen shall scoop out a fistful as its reminder, and cause it to [go up in] smoke on the altar, upon the fires of the Lord. It is a sin offering. 13 Thus the kohen shall make atonement for his sin that he committed in any one of these [cases], and he shall be forgiven. And it shall belong to the kohen like the meal offering. 14 And the Lord spoke to Moses, saying, 15 If a person commits a betrayal and trespasses unintentionally against [one] of the things sacred to the Lord, he shall bring as his guilt offering to the Lord an unblemished ram from the flock with a value of silver shekels, in accordance with the shekel of the Sanctuary for a guilt offering.

זה כהן הוא תהא כשאר מנחת נדבת כהן, שהיא צקליל תהיה לא תאכל (להלן ו, טו): (טו) כי תמעול מעל. אין מעילה בכל מקום אלא שינוי, וכן הוא אומר (דה"א א' ה, כה) וימעלו בצלחיהי בצותיהם ויגו אחרי אליהי עמי הארץ, וכן הוא אומר בסוטה (במדבר ה, יג) וימעלה זו מעל: וחטאה בשגגה מקדשי ה'. שנהנה מן ההקדש. והיכן הזהיר, נאמר כאן חטא ונאמר להלן חטא בתרומה (להלן כג, ט) ולא ישאו עליו יטא, מה להלן הזהיר אף כאן הזהיר. אי מה להלן לא הזהיר אלא על האוכל אף כאן לא הזהיר אלא על האוכל, תלמוד לומר תמעול מעל, ריבה: מקדשי ה'. המיוחדים לשם, יאאו קדשים קלים: איל. לשון קשה, כמו ואת אילי הארץ לקח (יחזקאל י, ג), אף כאן קשה בן שמי שנים: בערכך כסף שקלים. שיהא שוה שמי סלעים:

לכשזה או שעירה והעני, יצא ממקלתן שמי תורים. הפריש מעות לשמי תורים והעני, יצא ממקלתן עשירית האיפה. הפריש מעות לעשירית האיפה והעשיר, יוסיף עליהן ויצא קרבן עשיר, לכך נאמר כאן 'על חטאתו': מאחת מאלה. מאחת משלש כפרות האמורות צענין, או צעשירות או צלות או צדלי דלות. ומה תלמוד לומר, שיכול החמורים שבהם יהיו כשזה או שעירה והקלין יהיו צעוף והקלין שצקלין יהיו צעשירית האיפה, תלמוד לומר מאחת מאלה, להשוות קלין לחמורין לכשזה ושעירה אם השיגה ידו, ואת החמורין לקלין לעשירית האיפה צדלי דלות: והיתה לבחן כמנחה. ללמד על מנחת חוטא שיהיו שריה נאכלין, והו לפי פשוטו. ורבותינו דרשו, והיתה לכהן [כמנחה], ואם חוטא

We can now understand the *halachah* stated in the alternate *girsah* of *Toras Kohanim* as explained by Rabbeinu Yaakov of Orleans. Even if the person obligated in this *ken* offering dies upon bringing his *olah* bird, it is still possible to obligate his heirs to bring its *chatas* counterpart, despite the fact that under normal circumstances a *korban chatas* on behalf of a deceased person would not be accepted. The phrase *אָהַד לְחַטָּאת וְאָהַד לְעֹלָה* indicates that because the *olah* bird has already been sacrificed, its *chatas* counterpart must be offered regardless. (*Shiurei HaGrid al Kerisos*, pp. 180-181)

טז וְאֵת אִשְׁרֵי חֲטָא מִן־הַקֹּדֶשׁ יִשְׁלַם וְאֶת־חַמִּישָׁתוֹ יוֹסֵף עָלָיו וְנָתַן אֹתוֹ לַפֶּהוּ וְהַפֶּהוּ יִכְפֹּר עָלָיו בְּאֵיל הָאֲשֵׁם וְנִסְלַח לוֹ: פ ז וְאִם־נִפְשׁ כִּי תַחֲטָא וְעִשְׂתָּהּ אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ וְלֹא־יָדַע וְאִשֶׁם וְנִשְׂא עֹונוֹ: יח וְהֵבִיא אֵיל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְפֶּךָ לְאִשֶׁם אֶל־הַפֶּהוּ וְכִפֶּר עָלָיו הַפֶּהוּ עַל שִׁגְגָתוֹ אֲשֶׁר־שָׁגָג וְהוּא לֹא־יָדַע וְנִסְלַח לוֹ: יט אִשֶׁם הוּא אִשֶׁם אִשֶׁם לַיהוָה: פ כ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

טז וְאֵת אִשְׁרֵי חֲטָא מִן־הַקֹּדֶשׁ יִשְׁלַם וְאֶת־חַמִּישָׁתוֹ יוֹסֵף עָלָיו וְנָתַן אֹתוֹ לַפֶּהוּ וְהַפֶּהוּ יִכְפֹּר עָלָיו בְּאֵיל הָאֲשֵׁם וְנִסְלַח לוֹ: פ ז וְאִם־נִפְשׁ כִּי תַחֲטָא וְעִשְׂתָּהּ אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ וְלֹא־יָדַע וְאִשֶׁם וְנִשְׂא עֹונוֹ: יח וְהֵבִיא אֵיל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְפֶּךָ לְאִשֶׁם אֶל־הַפֶּהוּ וְכִפֶּר עָלָיו הַפֶּהוּ עַל שִׁגְגָתוֹ אֲשֶׁר־שָׁגָג וְהוּא לֹא־יָדַע וְנִסְלַח לוֹ: יט אִשֶׁם הוּא אִשֶׁם אִשֶׁם לַיהוָה: פ כ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

אז של פורענות, הוא אומר מדה טובה, אם מדת פורענות מעוטה ראה כמה מיתות נקנסו לו ולדורותיו, מדה טובה המרובה, היושב לו מן הפיגולין והנוחרות והמתענה ביום הכפורים, על אחת כמה וכמה שיזכה לו ולדורותיו ולדורות דורותיו עד סוף כל הדורות. רבי עקיבא אומר, הרי הוא אומר (דברים יז, ו) על פי פנים עדים או על גבי עדים וגו', אם מתקיימת העדות בשנים למה פרט לך הכתוב בשלשה, אלא להביא שלישי להחמיר עליו [כאילו הועיל] ולעשות דיו כיוצא באלו לענין עונש והזמנה. אם כך ענש הכתוב לנטפל לעוצרי עבירה כעוצרי עבירה, על אחת כמה וכמה שישלם שכר טוב לנטפל לעושי מצוה כעושי מצוה. רבי אלעזר בן עזריה אומר, פי תקצר קלירך בדרך וְשָׁחַסְתָּ עִמָּר בְּצִדָּה, הרי הוא אומר

(טז) ואת אשר חטא מן הקודש ישלם. קרן ומומש להקדש: (יז) ולא ידע ואשם והביא. הענין הזה מדבר במי שזא ספק כרת לידו ולא ידע אם עבר עליו אם לא, כגון חלב ושומן לפניו וכסבור ששתייהן היתר ואכל את האחד, אמרו לו אחת של חלב היתה ולא ידע אם זו של חלב אכל, הרי זה מביא אשם תלוי ומגין עליו כל זמן שלא נודע לו שדאי חטא, ואם יודע לו לאחר זמן יביא חטאת: ולא ידע ואשם ונשא עונו. רבי יוסי הגלילי אומר, הרי הכתוב ענש את מי שלא ידע, על אחת כמה וכמה שיעניש את מי שידע. רבי יוסי אומר, אם נפשך לידע מתן שכרן של צדיקים אלא ולמד מאדם הראשון, שלא נטוה אלא על מצות לא תעשה ועבר עליה, ראה כמה מיתות נקנסו עליו ולדורותיו, וכי איזו מדה מרובה של טובה

He shall bring an unblemished ram...The kohen shall then make atonement. The impossibility of obtaining atonement, without offering a *korban* is not limited to the era of the *Beis Hamikdash*. This *halachah* that *korban* is identical with *kapparah* and that *korban* and *kapparah* form an absolute equation still prevails and has survived the destruction of the *Beis Hamikdash*. In order to obtain *kapparah*, one must offer a *korban*.

What comprises a *korban* today, now that the *Beis Hamikdash* is in ruins? A *korban* nowadays consists exclusively of יסורין, suffering.

What does יסורין mean? יסורין are not necessarily defined as physical pain or disaster. The Torah has never wished to invite disaster or inflict physical pain upon us. יסורין is when one feels defeated in the constant struggle of life. Whenever man feels that he has lost the battle, this constitutes atonement.

Man works towards a certain goal. He sacrifices time and utilizes his skills and talents, but finally, he becomes disenchanted. His efforts do not result in the realization of his goals. Whenever there is a discrepancy between ambition and realization, between aspiration and reality, between expectation and fact, man experiences defeat.

16 And what he has trespassed against the holy thing he shall pay, and he shall add one fifth of its value to it, and he shall give it to the kohen. The kohen shall then make atonement for him through the ram of the guilt offering, and he shall be forgiven. 17 If a person sins and commits one of the commandments of the Lord which may not be committed, but he does not know, he is guilty, and he shall bear his transgression. 18 He shall bring an unblemished ram from the flock, with the value for a guilt offering, to the kohen. The kohen shall then make atonement* for his unintentional sin which he committed and did not know, and he shall be forgiven. 19 It is a guilt offering he has incurred guilt before the Lord. 20 And the Lord spoke to Moses, saying,

לְמַעַן יִצְרֹקֶךָ וְגו' (דברים כד, טו), קצת הכתוב צרכה למי שבאח על ידו מנזה בלא ידע. אמור מעתה, היתה סלע צרורה בכנפיו ונפלה הימנו ומנאה העני ומתפרנס זה, הרי הקדוש צרוך הוא קובע לו צרכה: (יט) בערבך לאישם. צערך האמור למעלה (פסוק טו): אשר שגג והוא לא ידע. הא אם ידע לאחר זמן, לא נחכר לו באשם זה עד שיביא חטאת. הא למה זה דומה, לעגלה ערופה שנמטרפה ואחר כך נמצא ההורג, ואשם מזורע, תלמוד לומר הוא (ומה ראית וכו' צמו"כ):

הרי זה יהרג: (יט) אִשָּׁם הוא אִשָּׁם אִשָּׁם. הראשון כולו קמץ שהוא שם דבר, והאחרון חזיו קמץ וחזיו פתח שהוא לשון פעל, (והאמצעי היא לשון מקור כעין מחשבה הקודמת למעשה. וכן הוא תמיד שיצוא מקור קודם הפעל כמו פקד פקדתי.) ואם תאמר, מקרא שלל לזרוך הוא, כבר דרוש הוא צמו"כ, אִשָּׁם אִשָּׁם. להביא אשם שפחה חרופה שיהא איל (צין שתי שנים) [שזה שני סלעים]. יכול שאני מרצה אשם נזיר

Sometimes man wins the battle. His energy is productive and constructive; he is not disappointed in his aspirations and plans. At other times, one is completely disappointed, or his return is minimal. The discrepancy between hope and reality, the gap between one's dreams and the world of facts, is almost boundless and unlimited. The little that man achieves is not satisfactory. He works, he prepares, he plans, he invests much physical and spiritual energy. He makes a supreme effort to obtain something—and then, when the time comes, he either does not receive anything, or whatever he does receive does not measure up to the amount of time and effort which he invested. This is defeat.

Defeat is realized when man works for nothing, when his work is not constructive. Defeat is a curse which has been imposed, not only upon wicked sinners, but upon the human race in general. This is the curse which God imposed upon Adam after the sin of the Tree of Knowledge, *And [the earth] will cause thorns and thistles to grow for you* (Gen. 3:11).

Sometimes the human being invites defeat. It is not just imposed upon him. By inviting defeat, he offers the most exalted *korban*.

Consider the case of someone who suffers from hunger and deprivation. He manages to accumulate some money and opens a store. The store develops, business is prosperous, and he finally starts to earn a decent living. The problem of keeping the Shabbos arises. He knows that Shabbos can be his most profitable day, and that if he closes on Shabbos, his business will decline, and he will lose his investment. If the man decides in favor of defeat, of losing the economic struggle in order to observe Shabbos, this defeat is a great *korban*. Man must be ready to be defeated. (*Noraos Harav*, Vol. 6, pp. 195-200)

כא אָנֹשׁ אֲרִי יְחֹב וַיִּשְׁקֶר שֶׁקֶר קָדָם יי
 וַיִּכְדֵּב בְּחִבְרִיהַ בְּפִקְדוֹנָא אוּ בְשִׁתְּפוּת
 יָדָא אוּ בְגִזְלָא אוּ אֲנִים יַת חִבְרִיהַ:
 כב אוּ אֲשִׁכַח אֶבְדָּתָא וַיִּכְדֵּב בַּה
 וַאֲשִׁתְּבַע עַל שֶׁקְרָא עַל קָדָא מִכַּל דִּי
 יַעֲבֵד אֲנִשָּׂא לְמִיחַב בַּהּ: כג וַיְהִי אֲרִי
 יִחְסִי וַיְחֹב וַיִּתֵּב יַת גִּזְלָא דִּי גִזַּל אוּ יַת
 עֲשָׂקָא דִּי עֲשָׂק אוּ יַת פִּקְדוֹנָא דִּי אֶתְפָּקֵד
 לְוִתִּיהַ אוּ יַת אֶבְדָּתָא דִּי אֲשַׁפַּח: כד אוּ
 מִכַּל דִּי יִשְׁתְּבַע עֲלוּהִי לְשֶׁקְרָא וַיִּשְׁלַם
 וַתִּיהַ בְּרִישִׁיָּה וְחִמְשִׁיָּה יוֹסֵף עֲלוּהִי לְדִי
 הוּא דְלִיָּה יִתְנַגֵּיהַ בְּיוֹמָא דְחֻבְתִּיהַ:
 כה וַיִּתְּ אֲשַׁמָּה יְיָ לְקָדָם יי דְּכַר שְׁלִים
 מִן עֲנָא בְּפָרְסֻגִיהַ לְאֲשַׁמָּא לְוִת פְּהֻנָּא:
 כו וַיִּכְפֹּר עֲלוּהִי כַּהֲנָא קָדָם יי וַיִּשְׁתַּבַּח
 לִיָּה עַל קָדָא מִכַּל דִּי יַעֲבֵד לְמִיחַב בַּהּ:

כא נֶפֶשׁ כִּי תַחַטָּא וּמַעַלָּה מֵעַל בִּיהוָה וְכֹחֵשׁ בְּעַמִּיתוֹ
 בְּפִקְדוֹן אֹו־בִתְשׁוּמַת יָד אוּ בְגִזּוֹל אוּ עֲשָׂק אֶת־
 עַמִּיתוֹ: כב אוּ־מִצָּא אֶבְדָּה וְכֹחֵשׁ בַּהּ וְנִשְׁבַּע עַל־
 שֶׁקֶר עַל־אֲחַת מִכַּל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה הָאָדָם לַחַטָּא
 בַּהֲנָה: כג וְהָיָה כִּי־יַחַטָּא וְאִשָּׁם וְהָשִׁיב אֶת־הַגִּזְלָה
 אֲשֶׁר גָּזַל אוּ אֶת־הָעֵשֶׂק אֲשֶׁר עֲשָׂק אוּ אֶת־הַפִּקְדוֹן
 אֲשֶׁר הִפְקֵד אֹתוֹ אוּ אֶת־הָאֶבְדָּה אֲשֶׁר מִצָּא: מִפְטוֹר
 כד אוּ מִכַּל אֲשֶׁר־יִשְׁבַּע עָלָיו לְשֶׁקֶר וְשָׁלַם אֹתוֹ
 בְּרִאשׁוֹ וְחִמְשָׁתּוֹ יוֹסֵף עָלָיו לְאִשֶׁר הוּא לוֹ יִתְנַגּוּ
 בְּיוֹם אֲשַׁמְתּוֹ: כה וְאֶת־אֲשַׁמּוֹ יָבִיא לַיהוָה אֵיל תָּמִים
 מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְפָּךְ לְאִשָּׁם אֶל־הַכֹּהֵן: כו וְכִפֹּר עָלָיו
 הַכֹּהֵן לְפָנַי יְהוָה וְנִסְלַח לוֹ עַל־אֲחַת מִכַּל אֲשֶׁר־
 יַעֲשֶׂה לְאֲשַׁמָּה בַּהּ: פ פ פ

על אחת מכל אלה אשר יעשה האדם לחטוא ולהשבע על שקר
 לכפירת ממון: (כג) כי יחטא ואישם. כשיכיר בעצמו לשון
 בתשובה ולדעת ולהתודות כי יחטא (גירסת ס"א) וזדעתו
 להודות כי חטא) ואשם: (כד) בראשו. הוא הקרן, ראש
 הממון: וחמשיתיו. רבמה מורה חמשיות הרבה לקרן אחת,
 שאם כפר בחומש ונשבע והודה חוזר ומציא חומש על אותו
 חומש, וכן מוסיף והולך עד שיתמעט הקרן שנשבע עליו
 פחות משהו פרועה: לאשר הוא לו. למי שהמון שלו:

(כא) נפש כי תחטא. אמר רבי עקיבא, מה תלמוד לומר
 ומעלה מעל זה, לפי שכל המלוה והלוה והנושא והנותן
 אינו עושה אלא צעדים וצטור, לפיכך צומן שהוא מכחש
 מכחש צעדים וצטור, אבל המפקיד אלל חצירו ואינו [אינו]
 רואה שתדע צו נשמה אלא שלישי שצנייהס, לפיכך כשהוא
 מכחש מכחש בשלישי שצנייהס: בתשומת יד. שָׁשָׂס בידו
 ממון להתעסק [צו] או במלוה [שהלוהו]: או בגזל. שגזל
 מיידו כלום: או עשק. הוא שטר שכיר: (כב) וכחש בה. שכפר

הפלת פרישת ויקרא

— If a person sins, betraying the Lord by falsely denying to his fellow. The Tosefta (Shevuos 3:5) states: Rabbi Chananiah ben Chachinai said, it is written that one sins against God when he falsely denies having stolen from his neighbor. This is so since one does not steal from his neighbor unless he also denies the existence of God.

The Rabbis apparently did not understand why the Torah had employed the words *betraying the Lord* in reference to one who embezzles funds from his neighbor. They answered that where there

21 If a person sins, betraying the Lord by falsely denying to his fellow* concerning a deposit, or money given in hand, or an object taken by robbery, or he withheld funds from his fellow, 22 or he found a lost article and he denied it and swore falsely regarding any one of all these cases whereby a man may sin, 23 and it shall be, when he has sinned and is guilty, that he shall return the article which he had robbed, or the funds which he had withheld, or the item which had been deposited with him, or the article which he had found; 24 or anything else, regarding which he had sworn falsely, he shall pay it with its principal, adding its fifths to it. He shall give it to its rightful owner on the day [he repents for] his guilt. 25 He shall then bring his guilt offering to the Lord: an unblemished ram from the flock with the [same] value, for a guilt offering, to the kohen. 26 And the kohen shall make atonement for him before the Lord, and he shall be forgiven for any one of all [cases] whereby one may commit [a sin], incurring guilt through it.

is real faith in God, there can be no social immorality, no embezzlement, no perjury. Stealing, embezzling, and perjury are the result of a secular ethic, of a man who wants to build his own moral world and be the legislator of a moral law which he himself has created.

The *Tosefta* continues with a very strange story. Rabbi Reuven once spent a Shabbos in Tiberias. He met a philosopher who asked him a question: Who is to be held in contempt and hated? Whom should society consider a contemptible creature? Rabbi Reuven answered that society should hate the atheist, the agnostic, the skeptic, one who denies the existence of his Maker.

The philosopher did not understand. He asked, "How is this so? Why should a non-believer be held in contempt and hate? Isn't faith the private affair of the individual? His skepticism is not harmful to society!" Rabbi Reuven answered, *Honor thy father and mother, Thou shall not kill, Thou shall not commit adultery, Thou shalt not steal; there is no man who can violate these precepts unless he has denied the existence of his Maker.*

The philosopher had expected Rabbi Reuven to answer that only the fiends of society, the arch-criminals who inflict harm upon others, deserve to be hated, but not the innocent agnostic or atheist. The answer to the philosopher's question came swiftly and unequivocally. The absence of faith in God will eventually lead to the breakdown of social morality. Corruption of man is ushered in by the lack of faith in God.

The crux of social ethics is faith in a transcendental, personal God who expects man to imitate Him. At the beginning, the skeptics said that the commandments *I am the Lord, your God* and *You shall not have the gods of others in My presence* are socially irrelevant, since it is possible to organize a society on the foundations of a man-made morality. They have finally realized that without *I am the Lord, your God*, man forfeits his ethical sensitivity and becomes oblivious to the most elementary principles of morality. (*Noraos Harav*, Vol. 5, pp. 20-23)